

۴

کنترل تورم و بانک مرکزی؛ نقش مهم اما فراموش شده

۱۲

جهانی شدن و
نقش آن در
رشد اقتصادی
ایران

۱۴

خرمشهر و
چالش های
ایام اربعین
حسینی

۴۸

فعالان اقتصادی از
کارشکنی سازمان
منمنطقه آزاد اروند
گلایه دارند

۵۰

تلاش برای
صادرات فرمای
فوزستان از
بنادر این استان

از دریچه ی سایت اتاق بازرگانی خرمشهر به
دنیای نوین اقتصادی منطقه وارد شوید

khccima.ir

مهم ترین موضوعات اقتصادی کشور

اخبار منطقه، اخبار اتاق خرمشهر

رویدادهای آموزشی

لینک های مفید

بخشنامه ها

آئین نامه ها

نکات مفید اقتصادی

گالری تصاویر و ویدئوهای تخصصی

اتاق خرمشهر، دریچه ای به جهان امروز

سال دوم - شماره هشتم - تابستان ۱۴۰۱

صاحب امتیاز: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خرمشهر

مدیر مسئول: هانی فیصلی

سردبیر: کامران مالکیان

مدیر فنی و اجرایی: کمال هلالی مطلق

گروه نویسندگان این شماره: هانی فیصلی، طاهر سلیمانی،
کامران مالکیان، کمال هلالی مطلق، سجاد صفری،
رضا صادقیان، نجلا درخشانی، حمیدرضا بخشی،
امیر مالکیان، شایان بنی نعمة، نصرالله مولاآی،
عباس شاکری

طراحی و گرافیک: کمال هلالی مطلق

برای درج آگهی در فصلنامه بیان با شماره

۰۹۲۱۷۷۸۹۵۴۹ تماس حاصل فرمائید

آدرس سایت: Khccima.ir

شماره های تماس: ۵۷-۲۴۴-۵۳۵۶۰-۰۶۱

شماره فکس: ۵۸-۵۳۵۵۶۰-۰۶۱

پست الکترونیک: info@khccima.ir

آیدی صفحات اجتماعی: @khccima , @khccima_official

کلام اول دریاچه نگاه اروند کشاورزی تجارت اقتصاد نوین آیینه اتاق

کنترل تورم و بانک مرکزی؛ نقشی مهم و فراموش شده	۴
دولتمردان امروز و وضعیت اقتصاد ایران	۸
جهانی شدن و نقش آن در رشد اقتصادی ایران	۱۲
خرمشهر و چالش های مراسم اربعین	۱۴
خطری که اروند را تهدید می کند	۱۸
حفاظت و احیای توسعه محور در روستاهای حاشیه بهمنشیر	۲۱
مروری بر اجرای ماده ۶۵ در منطقه آزاد اروند	۲۵
تحلیل مکانی توسعه کشاورزی شهرهای خوزستان	۲۸
جایگاه بخش کشاورزی در فرآیند توسعه اقتصادی کشور	۳۰
قرارداد حمل کالای صادراتی	۳۴
توسعه صادرات غیر نفتی و ضرورت آن	۳۷
اقتصاد دانش بنیان	۴۰
قطعی اینترنت و عوارض آن بر اقتصاد کشور	۴۲
گلیه فعالان اقتصادی از کارشکنی سازمان اروند	۴۸
تلاش برای صادرات خرما از بندر خوزستان	۵۰
لغو بیمه اجباری از گردشگران عراقی در شلمچه	۵۲
اصلاح روند مالیاتی بازرگانان خرمشهر	۵۳

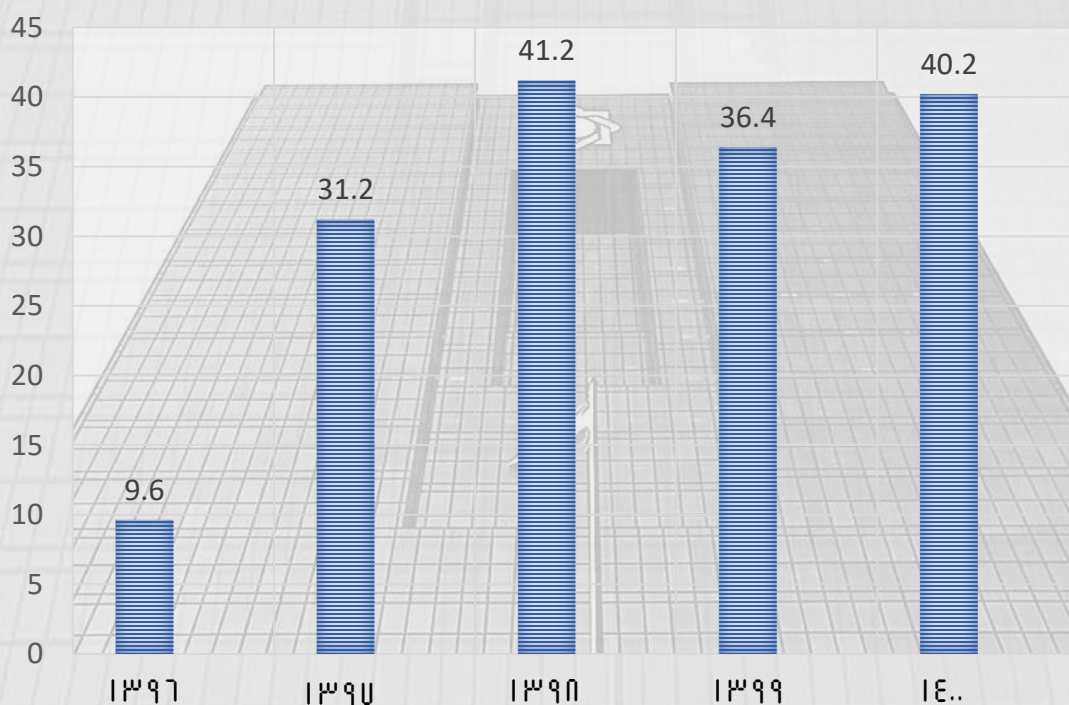

یادداشت هانی فیصلی/رئیس اتاق خرمشهر
کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی

کنترل تورم و بانک مرکزی؛ نقشی مهم اما فراموش شده

نقش اصلی و محوری در کنترل تورم و نرخ بهره هر کشوری را بانک مرکزی بر عهده میگیرد. سیاست های مختلف پولی و مالی، تعیین نرخ های بهره و سود، تعیین خط مشی بانکداری، کنترل عرضه و تقضای ارزها و نرخ های ارز و ... همگی از جمله ابزار در ید بانک مرکزی در کنترل چرخه ی اقتصاد، کاهش تورم، بهبود عملکرد نرخ های بهره و در نهایت توسعه و رشد اقتصادی است.

نرخ رسمی اعلام شده از سوی بانک مرکزی کشورمان از سال ۹۶ به صورت افسار گسیخته ای رو به رشد داشت. هر چند که احساس واقعی از این تورم در جامعه بیش از نرخ های اعلامی است اما با بررسی این ارقام رسمی نیز به وضوح می توان مشاهده نمود که بانک مرکزی در دولت اخیر کشور برنامه ریزی، توان و تدابیر مناسبی در کنترل نرخ تورم نداشته که این امر به صورت ملموس باعث کاهش قدرت معیشت و رفاه جامعه شده است. تورم ۴۱.۲ درصدی سال ۹۸ و ۴۰.۶ درصدی سال ۱۴۰۰، بالاترین تورم کشور در ۲۵ سال اخیر است. از سوی دیگر نیز در تاریخ اقتصاد ایران تنها تورم سال ۱۳۷۵ آماری بیش از این ارقام را نشان میدهد. این مطلب گویای اتخاذ سیاست های غلط و غیر کاربردی از سوی مرجع تصمیم گیر یعنی بانک مرکزی و دستگاه اقتصادی دولت است.

در حفظ ثبات اقتصادی، توانسته در بسیاری از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته پذیرش گسترده تری به دست آورد.

تحت تورم هدفمند، هدف اصلی و اولویت های بانک مرکزی دستیابی و حفظ ثبات قیمت در کنار هدف دیگر است که شامل رشد اقتصادی و کاهش بیکاری است (والش، ۲۰۰۳).

ویژگی اصلی رژیم هدفمند تورم که آن را از سایر رژیم های سیاست پولی متمایز می کند شامل موارد زیر است:

۱. بانک مرکزی هدف تورم خود را به صورت عددی تعیین کرده و همان را برای عموم مردم اعلام می کند و موظف است به آن هدف برسد. در صورت عدم موفقیت بانک مرکزی، آنها در معرض دید عموم قرار می گیرند و باید دلیل خوبی برای چنین عدم موفقیت ارائه دهند.

۲. هدف اصلی بانک مرکزی کنترل تورم آینده به جای تمرکز بر تورم فعلی است.

بنابراین بانک مرکزی تورم آینده را پیش بینی کرده و آنها را به عموم می دهد که باعث شده است که رژیم هدفمند تورم نیز به عنوان رژیم پیش بینی تورم شناخته شود.

۳. ثبات قیمت به عنوان یک هدف اصلی-بانک مرکزی متعهد به دستیابی به سطح پایدار و پایین تورم هم در کوتاه مدت و هم در طولانی مدت است.

به بانک مرکزی اجازه داده می شود اهداف دیگری را با مشروط بر این شرط که قیمت پایین و پایدار باشد، دنبال کند.

نتیجه ی این تصمیمات نادرست و غیر کاربردی، تحمیل فشار معیشتی بر قاطبه ی ملت عزیز ایران و پایین آوردن سطح رفاه و رضایت عمومی از دولتمردان بوده است. شاید زمان آن رسیده که با به کارگیری از علم استاید برجسته و نامی اقتصاد ایران و با بهره از تجربه فعالان اقتصادی، پایانی بر تصمیمات غلط و زمودن راه های نامعتبر گذاشته و با اتخاذ تدابیر و سیاست های مناسب و اصولی، ضمن کنترل تورم، سح معیشتی مردم را بالا برده و شهروندان را از چالش تامین حتی الزامی ترین مایحتاج های زندگی خارج سازیم. اتخاذ تصمیم درست، قطعاً نیاز به خرد جمعی و کارهای کارشناسی و پژوهش های علمی دارد، از این رو در این مطلب و با تکیه بر تفکرات فردی، هدفی بر ارائه یک راهکار عملی و موثر نداریم اما قصد داریم روزنه ای برای اندیشه کردن و تجربه راه های جدید بگشاییم. شاید با استفاده از تجربه بسیاری از کشورها هدفمند و ابزار کنترلی دیگر بتوان اقدامات موثری برد. برای آغاز پژوهش های مدیران در این زمینه تورم هدفمند به عنوان ابزاری تاثیرگذار در برخی از کشورهای تنها به صرف آشنائی معرفی میشود.

در دنیای امروز و با توسعه ابزارهای اقتصادی و فرضیه های نوین آن، راه های جدیدتری برای چالش های اقتصادی برگزیده می شود. در سالیان اخیر برای کنترل تورم بسیاری از بانکهای مرکزی رژیم هدفمند تورم را اتخاذ کرده اند. رژیم هدفمند تورم برای اولین بار در سال ۱۹۹۰ در نیوزیلند به تصویب رسید اما در ۱۵ سال گذشته و به دلیل توانایی IT

این امر بر رفتار دستمزد و تعیین قیمت تأثیر می گذارد و تأثیر کاهش انتظار تورم بلند مدت را دارد.

برای اجرای مؤثر هدف قرار دادن تورم ، بانک مرکزی باید مستقل باشد و هیچ تسلط مالی وجود نداشته باشد. سیاست مالی باید با هدف ثبات قیمت سازگار باشد و دولت باید اطمینان حاصل کند که هیچ کسری بیش از حد وجود ندارد. علاوه بر این ، تأمین مالی پولی کسری نباید استفاده شود.

اتخاذ این گونه سیاست ها به واسطه مطالعه موردی در تجارب کشورهای دیگر که با این گونه ابزار به اهداف خود رسیده اند و همچنین بر اساس انطباق سازمان های اقتصاد کشورهای مختلف امکان پذیر خواهد بود. بهره بردن از هر ابزاری که بتواند فشار اقتصادی را از دوش مردم بردارد نه تنها وظیفه مدیران دولتی و حاکمان نظام بانکی است که امری واجب و ضروری در خدمت به ملت ایران به عنوان صبورترین مردم جهان به شمار می آید.

۴- شفافیت و پاسخگویی - با این ارتباطات رژیم به بازار مالی و عموم مردم مهم است.

ارتباطات مؤثر از طریق انتشار مطبوعات پس از جلسه انجام می شود که شامل دقایقی از جلسه و انتشار گزارش های تورم است. جایی که بانک مرکزی شفافیت را حفظ می کند ، مسئولیت پذیری افزایش می یابد. در صورتی که مقایسه تورم در برابر هدف نشان دهنده نقض هدف باشد ، بانک مرکزی باید توضیحی عمومی ارائه دهد که برخلاف عمل قبلی که توسط بانک اتخاذ شده است (Bofinger ، 2001).

دلیل اینکه بسیاری از کشورها به هدف قرار دادن تورم تغییر می کنند این است که انتظار تورم را لنگر می زند. علاوه بر این ، درک هدف بانک مرکزی و افزایش مسئولیت پذیری را آسان می کند زیرا ارقام CPI توسط یک دفتر آماری مستقل تولید می شود ، بنابراین نمی توان آن را توسط بانک مرکزی دستکاری کرد تا عملکرد مطلوبی ایجاد کند. علاوه بر این ،

دریچه

دولت‌مدار در دان امروز و وضعیت اقتصاد ایران

با تغییر دولتها و استقرار دولت‌مردان جدید موج امیدواری برای حل برخی مسائل مبتلا به جامعه در میان مردم و بدنه اجرایی کشور پدیدار می‌گردد. دولت سیزدهم از این امر متمایز نبوده است، با این وجود به نظر می‌رسد دولتهایی که توانسته‌اند ابتدا تصویری واقعی از دنیای امروز ایران را در ذهن خود مجسم کنند موفق‌تر از دولتهایی هستند که دائم چشم‌انداز آینده را بدون در نظر داشتن شرایط حال برای مخاطبان به تصویر کشیده‌اند.

مهمترین نکته در این میان به تحصیلات و توانایی دولت‌مردان ارتباط پیدا می‌کند، چهره‌هایی که گاه در بخش‌های دیگر تجربه کافی کسب کردند و کاستی‌ها و ظرفیت‌های کشور را به خوبی می‌شناسند و درک نزدیک به واقعیت‌های جاری از مشکلات دارند؛ یا مانند وزیر مستعفی وزارت کار با ارایه صدها چشم‌انداز غیر واقعی قصد آن دارند تا در طول یک‌سال یک میلیون و هشتصد و پنجاه هزار شغل ایجاد کند. یا ایران را به هاب انرژی منطقه و بزرگترین صادر کننده گاز خارومیانه تبدیل نمایند و ارایه دهنده و تکرار کننده صدها شعار که بنیان مشخصی برای تحقق آن در دسترس نیست، باشند.

برخی مسائل و معضلات سال‌های گذشته به دلیل نداشتن برنامه، ناهماهنگی و نبود اتحاد در بخش‌های مختلف اجرایی، نبود هدف‌گذاری‌های قابل دسترس و تکرار سیاست‌های نادرست توسط افراد بدون تجربه و دانش، امروز به بحران و ابر چالش‌ها تبدیل شده‌اند. هر کدام از دولتها نیز در بوجود آمدن این بحران‌ها نقش داشته‌اند. بحران محیط زیست، آب، ریزگردها، بحران خشکسالی، بحران تورم، بحران نقدینگی، بحران پیر شدن جمعیت، بحران مدیریت منابع، چالش‌های توسعه صنعتی و گردشگری و... آثار این کاستی‌ها در بخش اقتصادی قابل لمس‌تر از سایر حوزه‌ها است. بنابراین شکل‌گیری و ترسیم شرایط امروز با توجه به واقعیت‌های اقتصادی، بخشی از حل شدن معضلات ریز و درشت در آینده خواهد بود.

چنانچه ترسیم جایگاه امروز با خوش‌بینی، خام‌اندیشی و گره زدن با اوهام و خیالات همراه باشد و به دلایل موجه و غیر موجه شرایط حال را خوب خوب یا بد بد ترسیم نماییم، لاجرم به این نتیجه می‌رسیم که حفظ وضع موجود و ادامه همین رفتار به دلیل خوب و مطلوبیت امروز کفایت می‌کند و یا اینکه می‌بایست از تمام امروز و برای همیشه و در جهت رسیدن به نقطه‌ای قابل اطمینان در کشورداری و حکمرانی با رویکردهای اصلاح‌گرا عبور کرد. مهم‌ترین نکته؛ نه سیاه‌نمایی و نه تعریف چشم‌اندازهای خیالی مفید فایده نیست، مگر آنکه هر کدام بنیان‌ها را براساس واقعیت‌های حال مجسم کنیم.

کجای توسعه ایستاده‌ایم؟

همان‌طور که مشخص است، رفتار اقتصاد ایران متناسب با یک اقتصاد در حال توسعه نبوده و ایران در حال عقب افتادن جدی و غیرقابل جبران از قافله توسعه است. چنانچه شاخص توسعه را مدنظر داشته باشیم، متوجه می‌شویم طی یک دهه گذشته و خصوصاً پس از اعمال تحریم‌های آمریکا و اضافه شدن تحریم‌های سازمان ملل پس از سال ۱۳۹۰ تا به امروز، نه تنها توسعه‌ای جامع در کشور شکل نگرفته است، بلکه آمارها گواه آن هستند که در دهه ۹۰ شمسی، رشد منفی ۶.۸۴ را داشته‌ایم. به عبارتی جایگاه امروز کشور در مقایسه با ده ساله گذشته به میزان بیش از ۶ درصد عقب‌گرد را در بخش توسعه به نمایش می‌گذارد.

در صورتی که خبرها، گفتگو و متن نشریات را به صورت کلی در این مدت مرور کنیم، سیاستمداران و آنان که کرسی‌های قدرت را در اختیار داشته‌اند درباره شرایط اقتصادی، اجتماعی و آینده کشور به تعاریف دیگری رجوع کرده‌اند و در نهایت به این نتیجه رسیدند که نه تنها وضعیت کشور نامطلوب نیست، بلکه دولت وقت در حال طی کردن مراحل پیشرفت است. تا امروز و براساس شش برنامه توسعه و خصوصاً سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ متوجه می‌شویم نهاد اجرایی در رسیدن به هدف‌گذاری‌ها توفیق نداشته و همیشه از برنامه‌های تدوین شده و چشم‌اندازهای تعریف شده فاصله‌ای قابل توجه داشته است.

می‌توان بخشی از این رویکردها را از سوی اهل قدرت به دلیل الزامات قدرت و میل به محافظه‌کاری در زمانه‌ای که در قدرت حضور دارند، پذیرفت؛ اما فرو افتادن در این چاه عمیق و پذیرش تصویر غیر واقعی از جایگاه کشور در حوزه‌های مختلف باعث شده که سیاستمداران تصویری حقیقی از ایران امروز نداشته باشند و خودشان در دام این گفته‌ها قرار بگیرند.

خطر فقر جدی است

روند نرخ خط فقر طی ده سال گذشته به صورت افزایشی بوده است. براساس اطلاعات استخراج شده از جداول مرکز آمار ایران، خط فقر شهری در سال ۱۳۸۹ عدد ۶.۵۰ را نشان می‌دهد، همین آمارها خط فقر شهری در سال ۱۳۹۹ را ۸.۸۰ بیان می‌کند. به عبارتی خط فقر شهری در این مدت در حدود یک دهه ۲.۳۰ درصد افزایش یافته است.

نرخ فقر در نقاط روستایی نیز شامل چنین شرایطی است و روند افزایشی را نشان می‌دهد. لازم به ذکر

است؛ روند خط فقر پس از اجرای هدفمندی یارانه‌ها در سال ۱۳۸۹ تا سال ۱۳۹۱ به صورت کاهشی بوده است. دلیل این روند کاهشی را می‌توان به ارزش مبلغ پرداخت یارانه‌ها در همان سال مرتبط دانست که امکان قدرت خرید به دریافت کننده یارانه را می‌داد و بخشی از کسری بودجه خانوار ایرانی را به صورت محدود تامین می‌کرد.

ثابت ماندن مبلغ ۴۵ هزار تومان تا سال ۱۴۰۱ و طی یک دهه و با وجودی که طی تمام این سال‌ها مردم ایران با تورم دو رقمی و بیش از ۱۵ درصد روبرو بوده‌اند، نشانه‌ای کوچک از فقدان تاثیر و ارزش مبلغ پرداخت شده یارانه است. بنابراین طی یک دهه گذشته و با اجرای سیاست‌های ضد فقر و تلاش دولت‌ها برای کمک به اقشار نیازمند این مهم تحقق نیافته و فاصله‌ای بسیار زیاد میان کاهش آمارهای فقر در جامعه شهری و روستایی و زدودن چهره فقر از کشور وجود دارد.

ابرچالش تورم

یکی دیگر از دشواره‌های بنیادین که طی نیم قرن گذشته زمین اقتصاد ایران را رها نکرده ابر چالش تورم است. به عبارتی در بررسی‌های مربوط به اقتصاد کشور، همیشه نقش و جایگاه تورم بی‌بدیل بوده و رفته رفته از یک مسئله به چالش و امروز به ابر چالش تغییر یافته است. این در حالی است که در بین کشورهای منطقه ما، ۱۴ کشور تورم زیر ۳ درصد دارند. جای بسی تعجب و افسوس نیز در میان است که تورم کشورهایی مانند یمن، لیبی، ترکیه، پاکستان، تونس و مصر از کشور ایران کمتر است

آنچه از سوی دولت‌ها در ایران ابراز و تبلیغ می‌گردد رسیدن به تورم تک رقمی است، شاید برای مخاطبان شنیدن خبر هدف‌گذاری برای تورم تک رقمی جذاب باشد، اما واقعیت آن است که اکثر کشورها طی سال‌های گذشته هدفشان رسیدن به تورم‌های ۲ الی ۳ درصدی است.

تاثیر تورم در اکثر مواقع منفی ارزیابی شده است، با وجود تورم شاهد آن هستیم که این معضل اقتصادی در سایر حوزه‌ها نیز نقش منفی خود را برجای می‌گذارد. بزرگترین دشواره‌ای که تورم ایجاد می‌کند، تقاضای اجتماعی برای سرکوب قیمت‌هاست.

شهروندان به دلیل گران شدن کالاها و تورم دائم از نهادها می‌خواهند که مقابل تورم ایستادگی کنند، از همین‌رو دولت‌ها که خود زمینه‌ساز تورم در اقتصاد

از هر ۱۰۰ نفر در سن کار، تنها ۳۵.۷ نفر شاغل هستند. این وضعیت بازار کار، در صورت تداوم، موتور تبدیل فرصت باز بودن پنجره جمعیتی به تهدید امنیت ملی خواهد بود.

در واقع بسیاری از جویندگان کار خود را به کارهای سطحی، بدون نیاز به دانش، کم اهمیت و... مشغول می‌کنند و همیشه با کسب درآمدهای ناچیز و پایین‌تر از نرخ‌های مصوب توسط دولت مشغول فعالیت هستند. معمولاً چنین افرادی به دلیل نداشتن چشم‌انداز روشن برای آینده و کسب جایگاه‌های بهتر در جامعه و تجربه زیست مطلوب، امیدی به بهتر شدن شرایط ندارند بنابراین بخشی از نیروهای ناراضی اجتماعی را شکل خواهند داد.

اما و اگرهای فساد اقتصادی

کالاهای چند قیمتی همیشه زمینه‌ساز فساد و رشد غیرقابل باور رانت‌خواران را ایجاد کرده است. آنها به یکباره از فرش فقر به عرش ثروت رسیده‌اند. این افراد بدون داشتن تخصص، دانش و حتی تجربه پله‌های ثروت را پیموده‌اند. آن چیزی که این افراد را ثروتمند کرده است رسیدن به منابع رانت و دستیابی به کالاهای چند نرخ‌ی بوده است. تفاوت قیمت کودهای شیمیایی، کالاهای اساسی، حامل‌های انرژی، قیر، آهن، سیمان، لاستیک خودرو، باطری و... قیمت دولتی و بازار آزاد این کالاها در تمام سال‌ها قابل توجه بوده است و آنان که به این رانت دسترسی داشته‌اند و به یکباره از کاسبان خرده‌پا، بنک‌دار و توزیع‌کنندگان کوچک به سلطان‌های بی‌رقیب بازار تبدیل شده‌اند. بنابراین در این بخش تنها راهی که باقی می‌ماند، مبارزه ریشه‌ای با فساد، حذف قوانین «سلطان‌ساز» الویت بیشتری نسبت به «اعداد سلطان‌ها» دارد.

وضعیت شاخص ادارک فساد ۱۴۹ از ۱۸۰ کشور است. مسئله ادراک فساد با وجود فساد واقعی متفاوت است، با این حال نمی‌توان نسبت به این شاخص در میان افکار عمومی بی‌تفاوت بود و برای بهبود آن برنامه‌های قابل اجرا نداشت. در واقع فساد اقتصادی تنها به قوانین، رویکردها و فرآیندهای نادرست در حوزه اقتصاد ارتباط پیدا نمی‌کند، بلکه اعتماد شهروندان در ابعاد مختلف را با چالش اساسی روبرو می‌کند.

بوده‌اند و با اجرای برنامه‌های تورم‌زا به تورم موجود در اقتصاد دامن زده‌اند، این بار به عنوان ناجی و کنترل‌کننده تورم در اقتصاد حضور پیدا می‌کنند. در ادامه تورم باعث می‌شود بازار طلا، زمین، مسکن و ارز رونق یافته و بازار سرمایه به عقب رانده شود. (همان)

چنانچه به شرایط سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ دقت کنیم، تورم در اوایل سال ۹۸ و ادامه یافتن همین وضعیت تا پایان دولت دوم حسن روحانی باعث شد بازار سرمایه در زمانه‌ای که تورم نسبتاً ثابت بود با رونق همراه گردد و در ادامه سقوط تلخ را تجربه کند، چرا که صاحبان سرمایه‌های کلان برای مرتبه‌ای دیگر بازار خودرو، طلا، ارز و مسکن را برای حفظ ارزش دارایی‌ها هدف‌گذاری کردند و از ماندن در بازار سرمایه انصراف دادند.

آمار ناامید کننده اشتغال

اطلاعات منتشر شده در جزوه بنای ایران و در فصل مربوط به اشتغال بسیار خواندنی است. مدعی هر کدام از دولت‌ها، ایجاد اشتغال پایدار برای جوانان، جویندگان کار و متقاضیان شغل است. آمارها چنین ادعایی را در مورد دو دولت سابق اثبات نمی‌کند. در ۱۶ سال اخیر، یعنی از ابتدای سال ۱۳۸۴ تا سال ۱۴۰۰، جمعاً سه میلیون «شغل خالص» در کشور ایجاد شده؛ در حالی که در این مدت حدود ۱۷ میلیون نفر به جمعیت ۲۵ تا ۶۵ ساله کشور اضافه شده است.

به بیانی شفاف‌تر، دولت اول و دوم احمدی‌نژاد و دولت اول و دوم حسن روحانی توانسته‌اند سالیانه ۱۸۷ هزار شغل ایجاد کنند.

به عنوان مثال در دولت نهم و دهم برای اینکه دولت‌مردان ساز پیروزی‌های اقتصادی خود را در رسانه‌ها بنوازند و به سایرین نشان دهند آنان دمی برای آبادی کشور آرام و قرار ندارند، تعریف جدیدی از اشتغال به دست دادند و با دستکاری در ساعات کار هفته و دستمزد دریافتی توسط فرد شاغل به یکباره آمارها را به صورت افزایشی کردند، در صورتی که واقعیت امر و آنچه جویندگان شغل با آن روبرو بودند، چیزی دیگر بود. آخرین آمارها می‌گویند: نسبت اشتغال در سال ۹۸ برابر ۳۵.۷ درصد بوده است. به بیان دیگر،

نتیجه‌گیری

بر اساس بسیاری از گزارش‌های اقتصادی شرایط امروز کشور را مطلوب و امیدوار کننده ترسیم نمی‌کند. در همین مورد می‌توان به برنامه اقتصادی رییس جمهور در سال‌های ۹۲ تا سال ۱۴۰۰ اشاره کرد. از همین رو برای تحول اقتصاد کشور نیازمند چهره‌های جدید برای تحولات اقتصادی و رسیدن به توسعه هستیم، آنان که ضعف‌های اساسی، دشواره‌ها، بحران‌ها، ابرچالش‌ها و پتانسیل‌های حقیقی اقتصاد کشور را به خوبی می‌شناسند و براساس اوهام و خیالات واهی برای فردای کشور برنامه ارایه نمی‌کنند.

آنچه مشخص است، دولت‌مردان دولت سیزدهم از جمله وزیر کار، وزیر اقتصاد، معاون اقتصادی رییس جمهور، ریاست سازمان برنامه و بودجه و شماری دیگر از چهره‌های اقتصادی دولت بعضاً حرف‌هایی را بیان می‌کنند که با شرایط واقعی کشور همخوان نیست. همچنین به نظر می‌رسد شمار قابل توجهی از چهره‌های دولتی همچنان در حلقه نقد دولت سابق و رد و نفی برنامه‌های هشت سال قبل گرفتار آمده‌اند و برای کاستی‌های امروز و اجرا نشدن برخی برنامه‌ها به دنبال مقصر در زمان گذشته می‌گردند و این همه آنان را از ارایه برنامه‌ای مدون و توسعه‌محور برای آینده کشور از درک شرایط حساس کنونی دور نگه داشته است.

نویسنده: رضا صادقیان

بر اساس کتاب: کتابچه بنای اقتصاد ایران

بهبودی شدن و نقش آن در رشد اقتصادی ایران

علت افزایش و تنوع حجم مبادلات کالاها و خدمات بین کشورها، گردش جهان سرمایه و همزمان با آن، توسعه ی سریع فناوری، اما بعضی از پژوهشگران همانند «زنه بالز» جهانی شدن را ادغام بیشتر بازارهای جهان تعریف کرده است. مهم ترین ویژگی جهانی شدن که اقتصاد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، عبارتست از:

- ۱- جهانی شدن رفتارهای اقتصادی
- ۲- به کارگیری تجارت جهانی به عنوان محرک توسعه ی اقتصادی
- ۳- تمرکز اقتصادی و رقابت پذیری

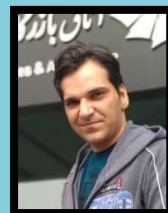
امروزه در روند جهانی شدن، به کار بردن از ابزار فناوری اطلاعات کمک فراوانی به کاهش هزینه ها داشته که این امر به خودی خود نیز باعث افزایش نرخ های رشد اقتصادی، تولیدهای ناخالص داخلی و درآمدهای ملی در کشورهایی شده که بیش از دیگران، روند ادغام بازار خویش با دیگر کشورها را جدی گرفته و توسعه اقتصادی خویش را در گرو ارتباطات اقتصادی جهانی بنا نهاده اند؛ امری که پژوهش های بسیاری از اقتصاددانان جهان به آن

دنیای امروز به واسطه ابزار دیجیتالی و توسعه روابط مجازی، دنیایی است که مرزها را با خطی نقطه چین رو به رو فراموشی برده است. در دنیایی که مرزها کمتر به چشم می آید و ارتباطات میان افراد ساکن در نقاط مختلف جهان به راحتی میسر است، جهانی شدن امری ساده و حیاتی است. جهانی شدن فرآیندی است که مرزهای اقتصادی و سیاسی را به تدریج به فراموشی سپرده و

ارتباطات کارآمد و مولد را به وجود می آورد. تمامی ابعاد روابط جوامع بشری، که از فعالیت های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، حقوقی و ... نشأت میگیرد؛ تحت تأثیر مستقیم جهانی شدن قرار می گیرد.

اقتصاد اما به عنوان اصلی ترین اهرم موثر در تعیین روابط جوامع با دولت ها، بیش از دیگر شاخص ها تحت تأثیر جهانی شدن قرار میگیرد.

جهانی شدن از نظر صندوق بین المللی پول (۱۹۹۷) عبارتست از وابستگی روزافزون کشورها به یکدیگر به

کمال هلالی مطلق
کارشناس اقتصادی
مدیر روابط عمومی

دیپلماسی خاص و محدود بی شک نمیتواند توسعه جهانی روابط اقتصادی را در بر داشته باشد. تصمیم بر توسعه روابط همه جانبه با کشورهای همسایه در دولت جدید، تصمیمی عقلانی است، هر چند تا کنون به شکلی کامل و صحیح اجرا نشده؛ اما باید در نظر گرفت که نمرکز بر همسایگان و کشورهای منطقه، نباید ایران را از بازارهای جهانی دورتر و پهناتر که قابلیت توسعه روابط اقتصادی در زمینه های مختلف را در خود دارد، غافل کند. این که به بهانه ی توسعه روابط تجاری با کشورهای همجوار، از رشد روابط با دیگر کشورها باز بمانیم، نه تنها کمکی به رشد اقتصادی کشور نمی کند که با توجه به وابستگی کشورهای منطقه به قدرت های مختلف جهان، ریسک عدم تداوم بلند مدت روابط اقتصادی را نیز در بر میگیرد.

لازم است دستگاه دیپلماسی و اقتصادی کشور، علیرغم محدودیت ها، تدابیر و سیاست هایی را اتخاذ نماید که دروازه های تجاری را هر چه بیشتر رو به فعالان اقتصادی و فعالیت های مولد و توسعه محور بین المللی باز نماید. بی شک تاثیر این امر می تواند توسعه و رشد فراگیر اقتصاد را در زمینه های مختلفی چون اشتغال، تولید و صادرات در بر داشته باشد. تلاش برای توافق، بازگشت برجام، کاهش تحریم ها و در نتیجه توسعه روابط با کشورهای دور و نزدیک، عامل در بهبود شاخص های کلان اقتصادی کشور خواهد بود. امری که باید با دیدی وسیع به آن نگریسته و از برخی موارد غیر ضروری که در این مسیر قرار گرفته چشم پوشی نمود. باشد تا با گشایش های اقتصادی، معیشت ملت نیز روز به روز بهتر و توسعه کشور میسرتر گردد.

اذعان شده و روند اصلی سرعت دهی به رشد اقتصادی در کشورهای مختلف را تسهیل در جهانی شدن برشمرده اند.

این که رشد اقتصادی چه تأثیری بر تجارت خارجی دارد، بستگی به دو عامل دارد. اول اینکه رشد اقتصادی نرخ رشد تولید کالاهای صادراتی و نرخ رشد تولید کالاهای وارداتی را چگونه تحت تأثیر قرار میدهد (اثر تولیدی). دیگر اینکه الگوی مصرفی کشور در اثر رشد اقتصادی چگونه تغییر می کند (اثر مصرفی). به طور کلی، تغییرات حجم تجارت در فرآیند رشد بستگی به خالص آثار مصرفی و تولیدی داشته است. اگر آثار تولیدی و مصرفی هر دو موافق تجارت باشند، حجم تجارت به تناسب محصول از رشد سریعتری برخوردار خواهد شد و رشد حامی تجارت اتفاق میافتد. اگر آثار تولیدی و مصرفی هر دو مخالف تجارت باشند، حجم تجارت به تناسب محصول از رشد کمتری برخوردار خواهد شد و حتی ممکن است کاهش یابد (رشد ضد تجارت).

اما کشور ما ایران، به واسطه سیاست های دیپلماسی خاص و همچنین تحریم های اقتصادی، گام های فراوانی را از سوق به سوی تجارت جهانی از دست داده است. این که این امر ناشی از مورد دوم موارد فوق بوده یا ریشه در محدودیت های روابط ایران دارد خود جای بررسی و واکاوی بیشتری دارد (هر چند که به نظر نمیرسد که تعارضی در تجارت با آثار تولیدی و مصرفی کشور وجود داشته باشد و توسعه ی تجارت خارجی با تکیه بر این عدم تناقض میتواند با سرعت بیشتری شکل بگیرد)، اما اتخاذ تدابیر

ثبت سفارشی

همراه با آخرین تغییرات و اصلاحات در سامانه جامع تجارت

واحد آموزش اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی فرمشهر برگزار میکند

با اعطای مدرک بین المللی

مدرس: دکتر مظفر ناصری

محتوای دوره:

- شیوه های تامین مالی واردات
- ثبت سفارش بدون کارت بازرگانی (مجوز موردی)
- نحوه بازگردانی سقف واردات و بررسی سقف مجاز واردات
- تخصیص، تعیین منشأ و نحوه خرید ارز در سامانه نیما
- فرآیند ثبت سفارش کالای خاص و معضلات موجود در سامانه
- رتبه بندی مالی در سامانه یکپارچه اعتبارسنجی

زمان برگزاری پس از ثبت نام

محدود متقاضیان اعلام خواهد شد

مکان: سالن اجتماعات اتاق بازرگانی خرمشهر

برای کسب اطلاعات بیشتر و ثبت نام در این دوره آموزشی با شماره همراه ۰۹۰۲ ۲۹۹ ۶۸۷۵ تماس حاصل فرمائید.

نگاهی به اروند

نگاه
اروند

خرمشه؛ و چالش های مراسم اربعین

مقال به برخی از آنها خواهیم پرداخت.

۱- مرز تجاری شلمچه، همواره به عنوان یکی از دروازه های تجاری مهم کشور در توسعه صادرات به کشور عراق به شمار رفته و ارزآوری مناسبی را برای کشور به دنبال داشته و اشتغال سه هزار نیرو به صورت مستقیم و غیر مستقیم در امور تجاری را به بار آورده است. ارتزاق سه هزار خانوار از این مسیر، لزوم توجه و اهتمام به تداوم این فعالیت را به وضوح نشان میدهد. این در حالی است که سالانه و با فرا رسیدن ایام اربعین، کلیه فعالیت های تجاری شلمچه به مدت ۲۰ الی ۲۵ روز منتهی به این رویداد بزرگ دینی و پس از آن، به صورت کامل تعطیل میگردد، که این امر مسبب مشکلات عدیده ی معیشتی برای قشر مهم و بزرگی از شهروندان را به بار می آورد.

۲- شرکت های لجستیک که دارای انبارهای نگهداری کالا می باشند نیز در این مدت با عدم امکان فعالیت مواجه می شوند، این در حالی است که گاهی کالاهای ضروری و فاسدشدنی نیز در این انبارها به صورت موقت نگهداری می شوند و این تاخیر در ارسال بار احتمال ایجاد ضرر و زیان به بازرگانان کشور را بوجود می آورد. همچنین عدم اشتغال نیروهای کار این شرکت ها مشکلات معیشتی را نیز برای این گروه از کارکنان فراهم میکند.

۳- نظر به ترافیک مسیر شلمچه در این ایام، اهالی و ساکنین برخی مناطق شهری و روستاهای واقع در این مسیر را با مشکلات جدی و مهمی روبرو میکند. اختلال در کلیه امور روزمره از قبیل انتقال محصولا کشاورزی به مناطق شهری، خرید ملزومات و کالاهای مصرفی توسط مراکز فروش و توزیع در روستاها و مناطق واقع در مسیر و مهم تر از همه عدم امکان تردد و خروج ساکنین از مناطق خویش به مقاصد شهرستان های همجوار، برخی از این معضلات است.

رویداد دینی، مذهبی و اعتقادی اربعین حسینی؛ یکی از زیباترین و عظیم ترین مراسم آئینی جهان به شمار میرود. تا جاییکه این رویداد، بزرگترین گردهمایی دینی جهان به شمار رفته و سال به سال نیز بر شور و شوق زوار آن افزوده شده و به شکلی پهناتر و با حضور زائرانی از تمامی کشورهای جهان برگزار میگردد.

اهمیت این آئین به واسطه تحکیم ارتباطات دینی و فرهنگی ملت های اسلامی و تشیع جهان و همچنین تقویت و ثبات مذهب تشیع و باورهای اسلامی و دینی اثنی عشری بر کسی پوشیده نیست. تداوم این مراسم علاوه بر ترویج فرهنگ دینی و آزادی خواهی امام حسین (ع) و خاندان مطهرش؛ باعث قرابت و مودت میان مسلمانان کشورهای همجوار شده و زمینه ی تعجیل در فرج امام زمان(عج) و برقراری حکومت عدل الهی را فراهم میکند.

شهرستان خرمشهر و مرز شلمچه نیز به واسطه این خروش عظیم، در سال های اخیر میزبان سیل عظیمی از زائرین اربعین حسینی بوده و اهمیت این موضوع موقعی بیشتر به چشم آمده که خروج زوار بین المللی و اتباع کشورهای مختلف تنها از این مرز امکان پذیر شده است. با این وجود و در ایام استقبال از مراسم اربعین، به واسطه عدم مدیریت مناسب و فراهم نکردن برخی زیرساخت ها، شاهد ایجاد معضلاتی در این روزها برای اقشار مختلفی از ساکنین و شهروندان خرمشهری بوده ایم. برخی از این مشکلات و چالش ها با تدبیر و برنامه ریزی قابل رفع شدن است که در ایمن

طاہر سلیمانی

فعال اقتصادی
خزانه دار اتاق خرمشهر

اقدام پیشنهادی در این مسیر، تردد زوار اربعین حسینی از مسیر جایگزین (گیت ورودی منطقه آزاد اروند تا پایانه مرزی) است. بسترسازی، زیرسازی و آسفالت این جاده که هم اکنون در اختیار مواکب خدمت رسانی می باشد و همچنین استقرار مواکب در این مسیر، می تواند ضمن تسهیل تردد زائرین و نظم دهی به حرکت ایشان، عدم توقف فعالیت های تجاری مرز شلمچه و تداوم ارزآوری و همچنین اشتغال تعداد قابل توجهی از کارکنان این مرز را به همراه داشته و مشکلات تردد ساکنین و شهروندان مسیر فعلی را تا حد قابل توجهی کاهش دهد.

لذا و به واسطه آن چه گفته شد ضروری است مدیران و مسئولین استانی و کشوری، از امروز بستر لازم آماده سازی مسیر اشاره شده را با تامین اعتبار و اجرای عملیات عمرانی لازم فراهم کنند تا سال آینده مراسمی وسیع تر با حضور گسترده تر عاشقان اهل بیت را همراه و توأم با نظم و آسایش و آسودگی افزون تر برگزار نمائیم.

۴- کمبود زیرساخت های عمرانی و رفاهی در سطح شهرستان خرمشهر نیز از جانب دیگر معضلات عدیده ای برای مسافرین و ساکنین شهرستان خرمشهر به وجود می آورد. فرسودگی پل های واصل شهرستان معضلات ترافیکی و ترانزیتی متعددی را در این ایام برای این دو گروه بوجود آورده که به عنوان نمونه در سال جاری ریزش بخشی از بستر پل جهان آرا و تمرکز عبور و مرور تنها بر روی یک پل (پل آزادی) علاوه بر صرف زمان فراوان برای عابرین، حوادث متعددی را نیز به بار آورد. از سوی دیگر ایجاد بستر مناسب جهت خدمات رسانی به مسافرین نیز به شدت به چشم آمد. کمبود بسیاری از زیرساخت های رفاهی و اقامتی و گردشگری، باعث سختی مضاعف سفر زیارتی اربعین برای زائرین مراجعه کننده به شهرستان خرمشهر شد.

از این رو و به واسطه توسعه سالانه و رشد راغبین به حضور در آئین بزرگ اربعین، نیاز است از همین امروز اندیشه ی لازم جهت تامین اعتبار مناسب به کار گرفته شود. اولین

خط

آبی که آلوده

حمیدرضا بخشی اریس هئیت مدیره انجمن صنفی مهندسان صنعت آب خوزستان

درا تهدید میکند

رودخانه اروند به لحاظ

منافع حاصل از کشاورزی ،

صنعتی ، کشتیرانی ، صیادی و

محیط زیست برای ایران و کشور همسایه

عراق از جایگاه خاصی برخوردار بوده ، ولی

فعالیت های گسترده و توسعه های انجام شده

بر روی سیستم رودخانه ای اروند در حال حاضر و اواخر

قرن گذشته باعث تغییرات هیدرولوژیکی در آن شده و میزان

آورد و کیفیت آب این رودخانه به طرز معناداری تحت تاثیر

منفی قرار گرفته است.

حوضه آبریز اروندرود با پیشینه ای شش هزار ساله فعالیت

های انسان ، همواره یکی از مراکز مهم کشاورزی و صنعتی

تمدن بشری بوده است که درانتهای شمال غرب حوزه آبریز

خلیج فارس ، بخشی از کشورهای ترکیه ، عراق ، سوریه ،

عربستان و ایران را در بر می گیرد. رودخانه های اصلی این

حوضه ی آبریز عبارتند از دجله ، فرات ، کرخه و کارون بزرگ.

رودخانه های دجله و فرات در القورنه نزدیک شهر بصره

عراق به هم می پیوندند و شط العرب را تشکیل می دهند و از

به هم پیوستن این رودخانه با رودخانه کارون در فاصله ۳۳

کیلومتری بصره اروند رود تشکیل می شود واروند رود پس از

طی ۱۱۰ کیلومتر به خلیج فارس متصل می شود . (از واژه

می ریزد صرفنظر شد چون آبی برای ریختن ندارد)

هیدرولوژی و آورد و برداشت رودخانه اروند :

طبق آماري که از سال های پیش در دست است و تاثیر

احداث طرح های توسعه ای و سد های بالا دست حوضه در

آن کاملاً لحاظ نشده آورد این رودخانه دارای میانگین حجم

جریان سالانه ای حدود ۹۲ میلیارد متر مکعب می باشد (که

البته ارقام دیگری هم در منابع دیگر ذکر شده) که در آن

سهام رودخانه فرات با طول ۲۷۰۰ کیلومتر آورد میانگین

حدود ۳۰

میلیارد متر مکعب

و رودخانه دجله با طول

۱۸۴۰ کیلومتر و آورد

میانگین ۳۹ میلیارد متر مکعب

که بخشی از آن متعلق به سیروان و

زاب کوچک در خاک ایران می باشد و

رودخانه کارون با آورد میانگین حدود ۲۳ میلیارد

متر مکعب می باشد .

هنوز توافق جدی و عملیاتی بین کشورهای حوضه آبریز

اروند رود برای تعیین میزان ورودی به رودخانه بوجود نیامده

و فعالیت های توسعه ای و سد سازی در بالادست حوضه آبریز

به خصوص در کشور ترکیه و همچنین سوریه و عراق که از

سرچشمه های رودخانه های دجله و فرات است باعث کاهش

شدید اصلی ورودی آب به اروندرود است به طوریکه پیش

بینی می گردد سهم طبیعی ورودی رودخانه های دجله

و فرات به این رودخانه راهبردی و مهم به حدود ۶ درصد

وضعیت موجود برسد که هم اکنون با توجه به کنترل آب در

بالادست رودخانه نیز به این رقم بسیار نزدیک شده ایم.

خشکی و کانون ریزگرد شدن بیش از ۸۰ درصد تالاب هور

العظیم که در قبل باعث پخش سیلاب و کنترل وضعیت

اکولوژیکی منطقه می شد متاثر از همین وضعیت و کاهش

رود و شناسنامه دار کردن صیادان این حوضه اشاره کرد.

طغیان ها :

در تاریخ اخیر اروند رود طغیان قابل توجهی که در آن بتوان خسارت خاصی را به تاسیسات یا کشاورزی مرتبط مستقیم با این رودخانه برشمرد وجود ندارد زیرا که این رودخانه معبر انتهایی ۳ رودخانه اصلی دجله و فرات و کارون می باشد و کرخه نیز سهم بسیار ناچیزی فقط در زمان های سیلابی و به صورت غیر مستقیم و از طریق هور الهویزه بر عهده داشته و به طور کل چون این رودخانه در بازه سه رودخانه اصلی قرار گرفته که در طول مسیر طولانی خود در دشت ها و بیابان ها با توجه به پست و کم ارتفاع بودن اراضی تالابهای بزرگی را مانند تالاب هور العظیم ایجاد کرده بودند که سیلاب ها در آنها سر ریز و باعث پر شدن آنها برقراری ثبات اکوسیستم منطقه و جلوگیری از ریز گردها می شدند بنابراین آب زیادی را که خارج از تحمل این آبراهه باشد در انتهای مسیر خود در مواقع سیلاب وارد نمی کردند و از اینرو تاریخچه در خصوص طغیان های مخرب برای این رودخانه در دسترس نیست

وضعیت در سال های اخیر:

توسعه نامتوازن انجام شده و مدیریت ناکافی و بدون تاثیر در شبکه بین المللی مدیریت آبهای مشترک باعث شده تعادل بیلان آب سیستم رودخانه های دجله- فرات- کارون به همخورده و شرایط دهشت بار زیست محیطی را برای اروند رود به ارمغان بیاورد.

طرح های توسعه های انجام شده که باعث به هم خوردن این توازن شده اند در تمام کشور های ترکیه ، سوریه ، عراق

ورودی های سیلاب ها در زمستان و کنترل آن ها در سدهای ساخته شده در بالادست است. البته دخیره سازی آب در سدهای ساخته شده بر روی کارون و کرخه نیز حجم ورودی آب به اروندرود را نیز به همان اندازه سهم این رودخانه ها کاهش داده است .

همچنین سهم حق آبه های مصرفی کشورهای همسایه برای استفاده نیز تعیین نشده و بر اساس یک قرار نانوشته مردم ساکن حاشیه این آبراهه برای رفع نیازهای مختلف خود استفاده می نموده اند ولی با پایین آمدن شدید حجم آب ورودی و پایین آمدن سطح آب شیرین جاری در این رودخانه آب شور خلیج فارس در آن پیشروی کرده به طوریکه در صورت کنترل نشدن توسط خاکریزهای موقتی احداث شده در رودخانه کارون در بالادست خرمشهر در زمان های مد این آب شور در عمق خاک ایران نفوذ کرده و مشکلات بسیاری را برای ساکنان و صنایع مهم منطقه جنوب خوزستان ایجاد می نماید کما اینکه تجربه سال های گذشته نیز موید این مطلب است .پایین آمدن شدید کیفیت آب در اروند رود این رودخانه را برای مصارف شرب ، صنعت و کشاورزی و صیادی بدون استفاده کرده و بسیاری از باغات نخیلات با سابقه تاریخی که از آب این رودخانه برای آبیاری آنها استفاده می شده نابود و مابقی نیز در مخاطره جدی و رو به نابودی هستند.

مشکلات با کشور هم مرز:

از مهمترین مشکلات عمده با کشور هم جوار در خصوص اروند رود را می توان به :

- عدم تعیین سهم میزان آب ورودی از طریق رودخانه های سرشاخه به اروند رود

- تعهد به اقدامات بهبود کیفی رودخانه های ورودی به اروندرود و اجرای برنامه ریزی های لازم

- عدم تعیین سهم هر یک برداشت آب از رودخانه بعد از بهبود کیفی آن

- تعیین وضعیت لایروبی و بیرون کشیدن شناورهای مغروقه در دوران جنگ و آماده سازی آن برای استفاده به عنوان یک آبراهه بین المللی و ورود شناورها با تناژهای حمل استاندارد با توجه به عرض و عمق آبراهه و انجام ندادن تعهد های کشور همسایه در این خصوص

- ایجاد توافق های لازم برای تعیین وضعیت عبور شناورهای کشورهای در استفاده از اروند رود

- توافق بر سهم استفاده از منابع زیستی و صیادی در اروند

و ایران بوده اند که در آورد رودخانه اروند سهم دارند مهمترین و بزرگترین این طرح ها در جنوب شرق ترکیه به نام GAP که شامل ۲۲ سد و ۱۹ نیروگاه برقایی و شبکه آبیاری به وسعت ۶۵ / ۱ (یک میلیون و شصت صد و پنجاه هزار هکتار) میلیون هکتار اراضی زیر شبکه آبیاری است که مساحت این طرح حدود ۷۴۰۰۰ کیلومتر مربع (حدود ۱۰ درصد خاک ترکیه) را در بر می گیرد.

ظرفیت طرح های توسعه ای موجود و در دست اقدام رودخانه فرات ۶۴۱ میلیون متر مکعب بیش از ظرفیت آورد این رودخانه است و در صورت تکمیل طرح ها روی رودخانه دجله جریان این رودخانه به ۹۷۰۰ میلیون متر مکعب در سال کاهش پیدا خواهد کرد و علاوه بر این ۴۹۰۰ میلیون

پیش رو در صورت تبدیل شدن به منطقه ای کاملاً امن برای سرمایه گذاری با توجه به مناظر سرسبز و بکر و زیبای نخیلات و باغات موجود و دسترسی به آب های بین المللی و بر خور داری از آب و هوای مناسب در ۸ ماه از سال و ایجاد امکان مسافرت های آبی به کشور ها و سایر بنادر کشور و برقراری امکانات اکوتوریسم آبی و دسترسی به خلیج فارس و برقراری امکانات تورهای گردشگری و مسابقات ماهیگیری و دسترسی به بازار منطقه آزاد اروند یکی از بهترین مناطق مستعد برای توسعه گردشگری است که در حال حاضر این استعداد بدون استفاده باقیمانده است.

از همه مهمتر باید توجه داشت که محیط زیست خلیج فارس و هورها و تالاب ها و نیز جمعیت مورد تاثیر برای استفاده های گوناگون به اروندرود وابسته اند که توجه و حساسیت ها را با این رودخانه افزایش می دهد که باید با همکاری بین کشوره نسبت به حل مسائل موجود اقدام جدی به عمل آورد.

متر مکعب بر حجم تبخیر افزوده خواهد شد. و بدین ترتیب است که حدود ۶ درصد از جریان طبیعی این دو رودخانه باقی خواهد ماند.

علاوه بر آن در سالها ی گذشته کار خشکاندن هورها و ایجاد زهکش خروجی و در نتیجه ورود آب شور به اروند رود در کشور عراق از شدت بیشتری بر خوردار بوده به طوری که سطح هور ها به شدت کاهش یافته است وجود طوفان های صحرائی که خاصیت اکثر صحاری دنیا می باشند از جمله پدیده های طبیعی در شمال غرب عربستان و جنوب عراق محسوب شده و که در سال های اخیر به شدت مردم کشور ما را آزار داده است وجود هور ها در منطقه جنوب غرب ایران و حوضه آبریز اروندرود همواره به عنوان یک مانع طبیعی از ورود این ریزگردها به داخل ایران جلوگیری می نمود که هم اکنون این مانع برداشته شده است.

گردشگری :

حاشیه رودخانه اروند در صورت رسیدگی و برداشتن موانع

نجلا درخشانی

کارشناس ارشد مرمت شهری

حفاظت، احیا و توسعه ی فرهنگ مدار در روستاهای حاشیه بهمنشیر

وقتی گروهی از انسان ها برای ادامه معیشت مکانی را در یک سرزمین انتخاب می کنند عموماً برای رفع نیازهای خود در آن تغییراتی ایجاد می نمایند که گاهی این تغییرات تبدیل به بخشی از فرهنگ بومی آن سرزمین می شود و آن مکان با گسترش تعداد خانه و مسکن تبدیل به یک زیست بوم شده که بافت کالبدی آن با گذشت زمان بخشی از منظر فرهنگی و بخشی از هویت بومی منطقه محسوب می شود و نیازمند حفاظت می باشد. در این زیست بوم ها مهمترین عامل در حفاظت، مشارکت انسانی و همراهی ساکنان بومی آنجا می باشد.

"سنت ها، ارزش ها و منظر فرهنگی، طبیعت، محیط زیست و بناهای تاریخی بخشی از میراث ملموس و ناملموس مشترک بین تمامی نسل ها و کشورها است که حفاظت از آنها جز حقوق شهروندی همه ی افراد تلقی می شود." سکونتگاه های روستایی با توجه به نوع عملکردشان، سازمان های فضایی متفاوتی می باشند. برخی از روستاها واجد ارزش های کالبدی و فرهنگی گوناگونی هستند که حفاظت از آنها در مقیاس کالبدی، اجتماعی و فرهنگی به عنوان جوهره ی "سنت معماری ایرانی" برای حفظ هویت و اصالت بومی، امری ضروری تلقی می شود.

منظر فرهنگی برآیند تعامل انسان و طبیعت در گذر زمان است

عموما در سکونتگاه‌ها عوامل متعددی از قبیل: مذهبی، جغرافیایی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و یا زیست محیطی باعث شکل‌گیری فرم و شکل آنها می‌شود. مثلاً در بعضی از روستاها مشاهده می‌شود که شبکه‌ی معابر در مقابل مساجد، عریض‌تر هستند و بسیاری از معابر فرعی به امامزاده و یا سایر مکان‌های مذهبی روستا منتهی می‌شود و یا در روستاهای کویری ورودی خانه‌ها تورفتگی دارد و رسیدن به خانه با گذر از هشتی و دالان‌های طویل امکان‌پذیر است، این در حالی است که در بخشی از روستاهای شاهسون نشین ساوه که عشایر آنجا در زمان رضاشاه قاجار تخته‌قاپو شده‌اند، تفکیک حریم عمومی و خصوصی خانه‌ها مقدور نمی‌باشد؛ زیرا خانه‌سازی آنها در ادامه‌ی سنت‌های چادر نشینی و زندگی به روش کوچ نشینی است.

فرهنگ و ارزش‌های فرهنگی نیز نقش مهمی را در شکل‌گیری بافت سکونتگاه‌ها ایفا می‌کنند همچنین قشر بندی‌های اجتماعی و طایفه‌ای نیز بر شکل‌گیری فرم و بافت روستا تاثیر دارد.

فرم و شکل بافت روستاهای حاشیه‌ی بهمنشیر متأثر از آنهار منشعب از این رودخانه و نفوذ آنها در نخلستان‌های پیرامون رودخانه‌ی بهمنشیر بوده که دارای جذابیتی خاص و منحصر بفرد است. کوچه‌های روستاها در امتداد آنهار شکل گرفته و عموماً با نام یا شماره‌ی همان نهر نامگذاری شده‌اند. مسکن روستاییان نیز در مجاورت آنهار و معمولاً بین دو نهر ساخته شده است. این آنهار در گذشته علاوه بر آبیاری نخیلات وظیفه آبرسانی به خانه‌های روستا را نیز بر عهده داشته‌اند.

بین عناصر شهری و روستایی طبیعی شهرستان‌های آبادان و خرمشهر، آنهار منشعب از رودخانه‌ی بهمنشیر جایگاه مشخص و قابل‌اعتنایی در زیست‌بوم مناطق روستایی دارند، چرا که آنهار و باغ‌ها و نخیلات پیرامونی آنها یکی از مهمترین عوامل شکل‌دهی مورفولوژی، استخوان بندی و چشم‌اندازهای اصلی روستاهای این منطقه و عامل دوام و پایداری اکولوژی بافت‌های روستایی منطقه هستند. این منابع ارزشمند دارای ویژگی‌های کاملاً متمایز از سایر منابع طبیعی شهرها و روستاها هستند.

گسترش و نفوذ نهرها در میان بافت‌های روستایی و چشم‌اندازهای زیبای پیرامون آنها از جمله خصوصیات مهم این عناصر دست‌کنند و تاریخی می‌باشد. این ویژگی، برخلاف خصوصیات سایر عناصر محیطی چون: کوه، دره، مراتع و جنگل‌ها می‌باشد که همگان به راحتی دسترسی به این مدل از جاذبه‌ها را ندارند. به همین دلیل اهمیت این نهرها دیگر تنها در ارزش‌های طبیعی و زیست محیطی آنها نهفته نیست، بلکه با گذشت زمان این عناصر ارزشمند به سرمایه‌ای تاریخی، فرهنگی و اجتماعی برای بافت‌های روستایی شهرهای آبادان و خرمشهر تبدیل شده‌اند که می‌توانند در نوع خود در ایران منحصر بفرد باشند. همچنین این ذخایر دست‌کنند تاریخی بخش مهمی از توسعه‌ی اقتصادی و معیشتی ساکنان بومی این مناطق را تشکیل می‌دهند که با ساماندهی می‌توانند در راستای توسعه‌ی پایدار سکونتگاه‌های روستایی حاشیه‌ی رودخانه‌ی بهمنشیر نقش بسزایی داشته باشند.

ترکیب عناصر طبیعی آب، خاک و گیاهان با یکدیگر و به اشکال گوناگون در آنهار و فضاهای پیرامون آنها جلوه‌های طبیعت بکر را یادآوری کرده و آرامش خاصی به انسان هدیه می‌کند.

منزلت ارزش های فرهنگی آن مکان استوار باشد. حفاظت از مورفولوژی بافت های روستایی و ارزش های فرهنگی نهفته در آنها می تواند راهکاری ارزشمند در راستای توسعه صنعت گردشگری طبیعی و روستایی در منطقه باشد.

در روستاهای هدف گردشگری باید طرح های هادی و توسعه در روستاها بر مبنای ظرفیت ها و فعالیت های موجود در روستا شکل گرفته و از تخریب و مخدوش کردن منظر فرهنگی در این روستاها جلوگیری شود.

حفظ کالبد، هویت و ارزش های فرهنگی روستاهای هدف گردشگری بسیار زیادی داشته که این مساله مهم می تواند از طریق استفاده از مصالح بومی و همچنین ساخت و سازها و طرح های منطبق بر بوم و اقلیم منطقه میسر شود. در حال حاضر یکی از تهدیدهای جدی در روستاهای هدف گردشگری آبادان و خرمشهر که باعث آسیب های فراوانی به اکولوژی و مورفولوژی بافت های آنها شده، پیشروی ساخت و سازها به سمت رودخانه بهمنشیر و از بین رفتن انهار زیبای منشعب از آن و همچنین گرایش به نوسازی و استفاده از مصالح مدرن و ناهمگون با بافت سنتی و بومی روستا است. انهار منشعب از بهمنشیر در حالی که بخش مهمی از منظر فرهنگی و جاذبه های گردشگری منطقه اند، نقش مهمی نیز در معیشت ساکنان و ماندگاری نخیلات دارند.

متأسفانه پر کردن انهار و ساخت و ساز بروی بستر آنها به وفور در این روستاها مشاهده می شود که در صورت عدم برنامه ریزی و سیاست گذاری صحیح در راستای حفاظت از این انهار دستکند که بخش مهمی از جاذبه ی طبیعی منطقه به شمار می روند، در آینده ای نه چندان دور شاهد از بین رفتن انهار و نخیلات حاشیه ی رودخانه ی بهمنشیر

رودخانه ی بهمنشیر و انهار منشعب از آن و همچنین نخلستان های پیرامون آن بخش مهمی از منظر فرهنگی شهرستان های آبادان و خرمشهر محسوب می شوند که ضروریست از مخدوش شدن حفظ شده و با کمترین آسیب به نسل های آینده انتقال یابند.

در صورتی که برنامه ریزی و سیاست اصولی و جامعی برای حفظ این عناصر ارزشمند و منظرهای فرهنگی صورت نپذیرد و همچنین آموزش روش های سنتی ساخت و ساز و استفاد از مصالح بومی و توانمندی های حرفه ای موجود در محیط روستا و مشارکت ذینفعان در طرح ها و برنامه های توسعه ی روستاها جایی نداشته باشد، به مرور زمان تمام این ذخایر و ثروت های فرهنگی از بین رفته و محیط روستا به مانند محیط های شهری دست خوش تغییرات کالبدی جبران ناپذیری خواهد شد.

نوع تعامل انسان با محیط و جغرافیای پیرامونش تشکیل دهنده اصلی فرهنگ بومی منطقه چه در بحث کالبدی و چه در بحث ارزش ها و سنت ها، است که در برنامه ریزی برای روستاها باید برای موفقیت امر حفاظت در کنار توسعه مورد توجه قرار گیرد.

در فرهنگ های بومی، پیوند بین آداب و سنت، عوامل طبیعی موثر بر زندگی و معیشت، دست ساخت های انسان و در نهایت تاثیر مردم بومی بر طبیعت زیست بومشان و بالعکس، از عواملی مهم تاثیرگذار بر شکل گیری بافت سکونتگاه های روستایی بوده که همواره باید در هر برنامه ریزی و مدیریت حفاظتی بدان توجه شود.

طبق منشور بورا (۱۹۹۹م.) حفاظت جز لاینفک مدیریت و برنامه ریزی مکان های واجد ارزش فرهنگی است. بر پایه ی این منشور؛ خط مشی مدیریت یک مکان تاریخی و ارزشمند باید برپایه ی درکی صحیح از اهمیت، مفهوم و

سومین گام آموزش روستاییان در زمینه ی استفاده از مصالح بومی منطقه و طراحی اکولوژیکی (طراحی بر مبنای حفاظت از محیط زیست) است.

در طراحی اکولوژیک چندین بُعد پایداری از جمله، کالبدی، اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی و منظر در راستای حفاظت از ارزش ها و پتانسیل های موجود و کاهش عوامل مخل و تهدیدآمیز به صورت همزمان باید در نظر گرفته شود که مجموع این عوامل بوم روستا را تشکیل می دهد.

بوم روستا یا اکوویلیج، یک محیط طبیعی سالم، همراه با کمترین سطح مداخلات انسان در آن و استفاده از مصالح پایدار و بومی و حفظ روستا از طریق تعاملات انسان و فعالیت ها و نیازهایش با محیط روستا است.

بنابراین برای ایجاد الگوی اکوویلیج و حفاظت از ساختار سنتی بافت روستاهای حاشیه بهمنشیر و در عین حال توسعه ی روستاها در راستای اهداف گردشگری باید موارد ذیل در دستور کار سازمان ها و ارگان های تاثیرگذار قرار گیرد:

راهبردهای حفاظت از اکوسیستم رودخانه و انهار منشعب از آن، توسعه بر مبنای حفاظت از ارزش های فرهنگی - تاریخی، توان افزایی ساکنان حاشیه ی رودخانه بلحاظ اقتصادی، تقویت زیرساخت های سازگار با محیط زیست، ایجاد الزامات قانونی طراحی اکولوژیک و استفاده از مصالح بوم آورد، توسعه ی سیستم های کشاورزی مدرن در راستای حفظ و احیا نخیلات و جلوگیری از هدر رفت آب شیرین، احیای سیستم آبیاری جزر و مدی، مدیریت مشارکتی و فرهنگ سازی در راستای حفاظت از ارزش ها و منظر فرهنگی و برنامه ریزی در زمینه کاهش آلودگی های زیست محیطی.

جمله ی پایانی

"سنت ها، ارزش ها و منظر فرهنگی، طبیعت، محیط زیست و بناهای تاریخی بخشی از میراث ملموس و ناملموس مشترک بین تمامی نسل ها و کشورها است که حفاظت از آنها جز حقوق شهروندی همه تلقی می شود."

خواهیم بود.

یکی از معضلات مهم زیست محیطی این روستاها سرریز فاضلاب به نهرها و تجمع پسماندهای روستاییان در بستر انهار می باشد. این موضوع علاوه بر مخدوش کردن منظر طبیعی روستا باعث ایجاد مشکلات حاد و جبران ناپذیری برای اکوسیستم منطقه شده است، زیرا این آلودگی ها با هر بار جزرو مد وارد بهمنشیر شده و این رودخانه را نیز آلوده می کنند.

با توجه به پیوند ناگسستنی روستا با طبیعت ضرورت حفاظت از محیط زیست امری مهم و اجتناب ناپذیر بوده که بدون مشارکت مردم بومی و گردشگران محقق نمی شود.

سکونتگاه ها در تمدن های مختلف جهان عموماً در کنار رودخانه و چشمه ها شکل گرفته اند و آب و کیفیت آن در حیات آنها نقش مهمی داشته و شاید یکی از مهمترین عوامل متروک شدن روستاها در مناطق مختلف ایران نیز از بین رفتن منابع آنها باشد. رودخانه بهمنشیر نیز در حال حاضر تنها رودخانه شیرین منطقه بوده که آبیاری نخلستان های پیرامونش را به عهده دارد، از آنجایی که نخل و محصول آن خرما بخش مهمی از اقتصاد روستاییان و جاذبه ی گردشگری طبیعی منطقه را تشکیل می دهد ضروریست که انهار منشعب از بهمنشیر احیا شده و معضلات زیست محیطی آنها کاهش یابد.

در این راستا اولین گام پس از اصلاح طرح های توسعه روستایی، آگاهی ساکنان از نقش مهم این ارزش ها و پتانسیل ها در رونق صنعت گردشگری روستایی و در نتیجه ی آن ایجاد اشتغال پایدار برای آنان است و دومین گام آموزش های لازم به روستاییان در راستای حفاظت از ثروت های فرهنگی و طبیعی و روش های کسب درآمد از آنها است. این راهکارها علاوه بر تاب آوری فرم کالبدی و منظری روستا در جلوگیری از مهاجرت روستاییان و متروک شدن روستاها نیز موثر است. زیرا همواره طرح ها و برنامه هایی موفق خواهند بود که مشارکت ذینفعان در آنها پر رنگ بوده و نیازهای ساکنان روستا در آنها دیده شوند.

”

سکونتگاه های روستایی با توجه به نوع عملکردشان، سازمان های فضایی متفاوتی می باشند. برخی از روستاها واجد ارزش های کالبدی و فرهنگی گوناگونی هستند که حفاظت از آنها در مقیاس کالبدی، اجتماعی و فرهنگی به عنوان جوهره ی "سنت معماری ایرانی" برای حفظ هویت و اصالت بومی، امری ضروری تلقی می شود.

”

مروری بر اهمیت اجرای ماده ۶۵ قانون احکام دائمی توسعه کشور در منطقه آزاد اروند

شایان بنی نعمه

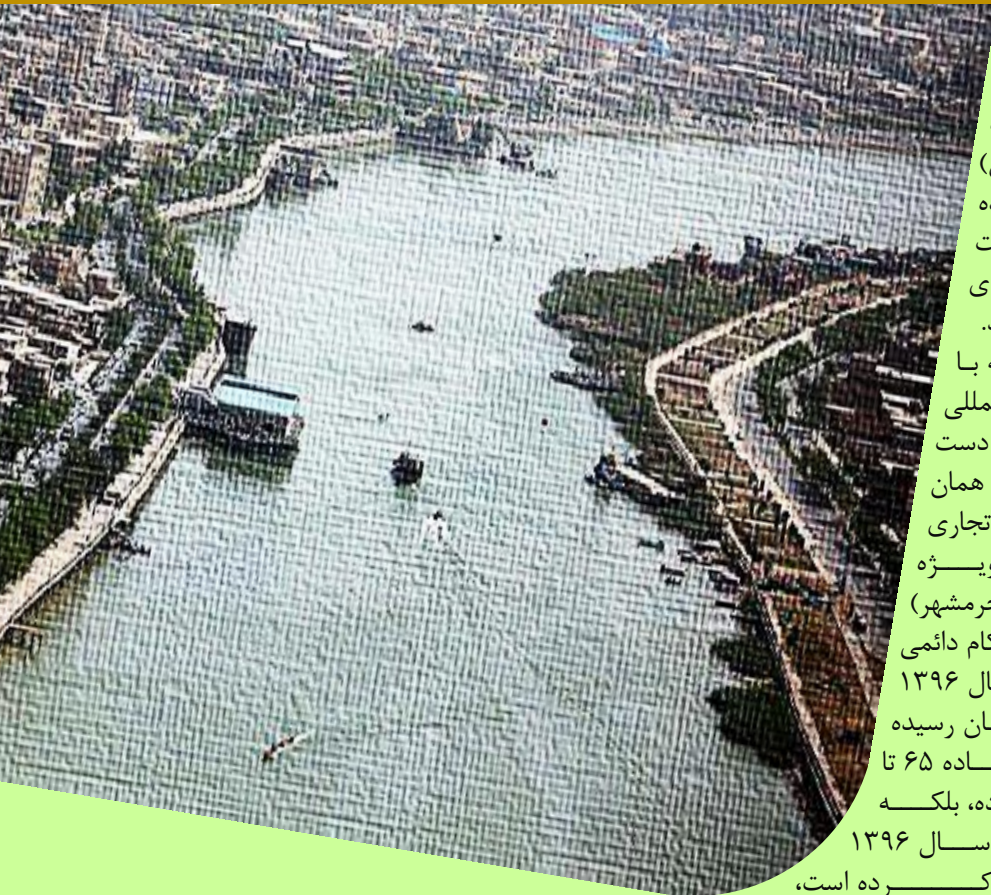
دکترای حقوق خصوصی

موضوع توسعه اقتصادی به صورت عمومی در بین کشورهای جهان مطرح و به یک مسئله حیاتی و امر ضروری برای دولت‌ها تبدیل شده است و به عنوان اصلی در راستای تداوم حکومت‌ها به حساب می‌آید. از همین رو

کشورهای در حال توسعه در مسیر دستیابی به توسعه اقتصادی، درصدد استفاده از ابزارهایی جهت تحقق این مهم برآمدند و مناطق آزاد تجاری-صنعتی از جمله ابزاری بود که نظرها را به خود جلب کرد چرا که این مناطق با برخورداری از قوانین و مقرراتی خاص و ویژگی‌های مکانی و زیرساخت‌های منحصر به فرد در سطحی بالاتر از اقتصاد داخلی به منزله نیروی محرکه برای تداوم حرکت در مسیر توسعه اقتصادی تشکیل شده‌اند. بنابراین کشورهای می‌خواهند از یک ساختار درون‌گرای اقتصادی عبور کنند و به یک ساختار باز اقتصادی برسند و خود را در عرصه‌های بین‌المللی مطرح نمایند، قطعاً با ایجاد مناطق آزاد می‌توانند به این مهم رسیده و به کارکردهای بهتری دست یابند.

پس از جنگ جهانی دوم و به ویژه در سالهای بعد از دهه ۱۹۶۰ کشورهایی که توانسته‌اند الگوی اقتصاد کشور خویش را به الگوی اقتصاد آزاد مبدل کنند، در عمل گوی سبقت را از دیگر کشورها ربوده‌اند و در واقع کشورها مبنای نظام اقتصادی خود را از نگرش مبتنی بر اقتصاد درون‌گرایی بر اقتصاد برون‌گرایی و تجارت آزاد تغییر داده‌اند، لذا همانطور که بیان گردید کشورهای در حال توسعه در مسیر دستیابی به توسعه اقتصادی، نسبت به ایجاد مناطق آزاد، که از طریق آن بتوانند به مجموعه‌ای روشن از سیاست‌ها برای تقویت توسعه منطقه‌ای دست یابند مبادرت نمودند. در حقیقت مناطق آزاد دروازه‌های ورود به بازارهای جهانی با بهره‌گیری از پتانسیل‌ها و فرصت‌های اقتصاد داخلی در تجارت بین‌المللی است و می‌شود به این نیز اشاره نمود که دولت‌ها در تالش هستند به سازمان تجارت جهانی WTO پیوندند و یکی از استراتژی‌های ورود به سازمان تجارت جهانی، تجارت آزاد می‌باشد که برای تجارت آزاد سازوکارهای نظیر ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌باشد، در این خصوص کشور جمهوری اسلامی ایران نیز برای ورود به این چرخه راهکارهایی همچون

راه اندازی مناطق آزاد نه گانه (کیش، قشم، اروند، ارس، ماکو، انزلی، بانه، مریوان، قصرشیرین) و نیز مناطق ویژه اقتصادی انجام داده است تا با انطباق این مناطق با سیاست های اقتصاد جهانی، کشور را برای پیوستن به بازارهای جهانی آماده کند.

در حال حاضر یکی از راه های مقابله با تحریم و فشارهای اقتصادی بین المللی، خروج از خود تحریمی و عبور از دست اندازها و سرعت گیرهای داخلی که همان توسعه، تعالی و رشد مناطق آزاد تجاری صنعتی در کشور و بالأخص با تاکید ویژه نگارنده بر منطقه آزاد اروند (آبادان-خرمشهر) می توان با اعمال ماده ۶۵ قانون احکام دائمی توسعه کشور که در ۷۳ ماده و در سال ۱۳۹۶ به تصویب مجلس و شورای نگهبان رسیده است را اجرا نمایند. عدم اعمال ماده ۶۵ تا کنون مربوط به خلاء قانونی نبوده، بلکه همانطور که اشاره شد قانون گذار در سال ۱۳۹۶ حاکمیت بر مناطق آزاد را مشخص کرده است،

اما متأسفانه دستگاه های اجرایی به قانون تمکین نمی کرده اند. از آن جایی که قانون برای اجرا تصویب و نوشته می شود و در اجرا است که نقصان و ایراد آن باید مورد رصد و توجه قرار گیرد نه قبل از اجرا، لذا قانون اگر قانون است باید اجرا شود تا کشور و منطقه در مسیر امن و آرام توسعه و رشد با کمترین هزینه و بیشترین سود قرار گیرد و در این خصوص انتظار و توقع از دستگاه های نظارتی داشته ایم که با استنکاف کنندگان از اجرای قانون برخورد شدید قضایی می کردند و این مشمول مرور زمان کردن قوانین و یا عدم اجرای قانون و آن هم قوانینی که تعیین کننده سرنوشت و سرانجام عمومی یک جامعه است، قطعاً ضرر جبران ناپذیر در پی خواهد داشت.

اعمال ماده ۶۵ قانون احکام دائمی توسعه کشور می بایست هرچه سریعتر اجرایی می شد تا اثر واقعی و جوهره ی اصلی تاسیس مناطق آزاد تجاری-صنعتی احساس می گردید، هرچند که بند الف ماده ۳۵ قانون برنامه چهارم توسعه و بند الف ۱۱۲ قانون برنامه پنجم توسعه و ماده ۲۷ قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری اصلاح و مصوب سال ۱۳۷۵ و ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه مصوب ۱۳۹۶ همگی در تلاش اند تا جایگاه اصلی و واقعی را برای سازمان های مناطق آزاد تجاری-صنعتی از حیث شئون اداری ایجاد نمایند.

منطقه آزاد اروند با مساحت ۳۷,۴۰۰ هکتار شامل شهرهای آبادان، خرمشهر، مینوشهر در محل تلاقی رودخانه اروند و کارون و در همجواری با کشورهای عراق و کویت در سال

۱۳۸۲ و به عنوان بزرگترین منطقه آزاد تجاری-صنعتی ایران به تصویب رسید و با داشتن ظرفیت های مناسب حمل و نقل جاده ای، ریلی، دریایی، هوایی و همینطور آن دو کشور همسایه به عنوان کشورهای مصرف کننده و پرتقاضا می تواند سکویی برای توسعه و گسترش صنعت صادرات کشور و بالأخص منطقه آزاد اروند محسوب شود، اکنون بحث توسعه یکی از مهمترین دغدغه های حاکمیت برای توسعه منطقه آزاد اروند که با اتکاء موضوع تجارت و فعالیت در محیط پویای اقتصادی و رقابتی امروز می تواند تاثیر بسزایی در معیشت مردم داشته باشد. لیکن توسعه به عنوان یک مفهوم اقتصادی که بر توسعه پایدار هر منطقه صنعتی و تجاری تاثیرگذار است مورد بحث قرار می گیرد. بالواقع برجسته ترین کارکرد نوین مناطق آزاد پرداختن به توسعه صادرات کشور، که یکی از اهداف تاسیس مناطق آزاد بوده و از مشوق های ویژه که دولت برای مناطق آزاد منجمله معافیت های مالیاتی و گمرکی در نظر گرفته نهایت استفاده برای گسترش بازرگانی بین المللی و بالا بردن توان صادرات غیرنفتی کشور را ببرد.

امیدوار و متوقعیم با اعمال ماده ۶۵ قانون احکام دائمی توسعه که مطالبه عمومی برخاسته از مردم در آبادان و خرمشهر می باشد از تصمیمات جزیره ای و متوازی و متعدد رهایی و مدیران مناطق آزاد بتوانند با فراغ بال به انجام وظایف و بهره مندی از اختیارات قانونی خود در زمینه جلب و جذب سرمایه گذران فعالیت کنند. چرا که این موضوع به شدت بازرگانان و کارآفرینان را دستخوش مشکلات و مسائل عدیده ای نموده است.

کشاورزی

حیات اقتصاد

تحلیل مکانی توسعه کشاورزی شهرهای خوزستان

نصرالله مولائی
سیاوش مولائی

فعالان صنایع کشاورزی

بررسی ها نشان میدهد که ضریب توسعه یافتگی شهرستانها از حداقل ۸۷.۱۴ تا حداکثر ۵۴.۵۳ در نوسان میباشد. در بین مناطق، شهرستان باغملک با ۵۴.۵۳ بالاترین و شهرستان آبادان با ۸۷.۱۴ پایین ترین ضریب توسعه یافتگی را داشته است. بر اساس ضرایب محاسبه شده، شهرستانهای استان خوزستان به پنج سطح بسیار برخوردار، برخوردار، تا حدودی برخوردار، محروم و بسیار محروم طبقه بندی شده است که شهرستان باغملک در زمره مناطق بسیار برخوردار، شهرستان های دزفول، بندرماهشهر، شوش، اندیمشک جز شهرستانهای برخوردار، شهرستانهای بهبهان، ایذه، دشت آزادگان، امیدیه، اهواز، شوشتر، رامهرمز، لالی و مسجدسلیمان در سطح تا حدودی برخوردار، شهرستانهای خرمشهر و شادگان جز شهرستانهای محروم و شهرستان آبادان جز شهرستانهای بسیار محروم به شمار میروند.

به عبارتی، بیش از ۸۷ درصد منابع تأمین امنیت غذایی در مناطق روستایی جای دارد.

بنابراین بستر فعالیتهای کشاورزی یک محیط و فضای جغرافیایی به نام فضای روستایی میباشد و این دو مکمل هم و غیرقابل انفکاک از یکدیگر هستند؛ به گونه ای که میتوان تحلیل مکانی توسعه کشاورزی در تحلیل ها و برنامه ریزی های کشاورزی را محور توسعه روستایی کشور قلمداد کرد.

از این رو توجه به بخش کشاورزی و توسعه آن، در استان خوزستان که به عنوان یکی از قطب کشاورزی کشور شناخته شده میتواند مانع از بروز مهاجرت های روستایی و شکافهای منطقی شود و زمینه ساز رشد، ثبات و تداوم توسعه ملی گردد.

به کمک مدل موریس، میزان توسعه یافتگی شهرستانهای استان خوزستان محاسبه شده است.

دستیابی به توسعه در هر سطحی و با هر هدفی که باشد نیازمند برنامه ریزی اصولی، کارآمد و اجرای دقیق آن است. این مهم در گرو شناخت جامع و آگاهی دقیق از امکانات، فرصتها، توانها و محدودیتهایی است که در رسیدن به وضع مطلوب با آن مواجه هستیم.

از این رو مقاله حاضر نخست با هدف تبیین علمی نابرابریهای بین شهرستانی در زمینه شاخصهای عمده بخش کشاورزی در استان خوزستان و سطحبندی هر کدام از آنها صورت گرفته است و سپس با شناسایی مناطق محروم از نظر توسعه کشاورزی، در پی آن است که بستری مناسب برای برنامه ریزی توسعه کشاورزی در سطح منطقه فراهم آورد.

عدم تعادل بین رشد جمعیت و تولیدات کشاورزی، کشورهای در حال توسعه را با چالشی جدی رو به رو ساخته و فشار روز افزون جمعیت و محدودیتهای ذخیره غذایی توجه جهانی را به تحقیق درباره محیط، غذا و تغذیه جلب کرده است. کشاورزی پایدار در قالب نظام یکپارچه تولیدات دامی و گیاهی میتواند نیازهای اساسی انسان ها را برآورده سازد.

اهمیت و ضرورت بررسی حاضر از آنجا بیش از پیش نمایان میشود که بر طبق آخرین گزارش رسمی مرکز آمار ایران در مورد سطح زیر کشت محصولات کشاورزی، حدود ۸۶ درصد از زمینهای زیر کشت آبی، ۸۵ درصد زمین های زیر کشت دیم و ۷۸ درصد باغ و قلمستانهای موجود به بهرهبرداری روستایی تعلق دارد.

” با توجه به نتایج به دست آمده شهرستانهای خرمشهر، شادگان، هندیجان و آبادان در وضعیتی محروم و بسیار محروم قرار دارند و بایستی در اولویت برنامه ریزی قرار گیرند.“

گام نخست در زمینه کاهش نابرابری های منطقه ای باید با مطالعه وضع موجود و بیان شفاف و علمی میزان و نوع نابرابریهای منطقه‌ای برداشته شود. به طور کلی نتایج به دست آمده از هر دو روش در این پژوهش تقریباً یکسان بوده و شهرستان باغملک به عنوان برخوردارترین شهرستان در هر دو روش در رتبه اول قرار گرفته که این برتری به دلیل شرایط مناسب آب و هوایی، خاک حاصلخیز، بالا بودن جمعیت بهره بردار کشاورز و استفاده مناسب از مکانیزاسیون بوده است.

شهرستان‌ها	مجموع امتیازات	ضریب نهایی	رتبه	سطح توسعه
باغملک	۱۵۵۲	۵۳۵۴	۱	بسیار برخوردار
دزفول	۱۴	۴۸۲۷	۲	برخوردار
بندر ماهشهر	۱۳۶۹	۴۷۲۲	۳	
شوش	۱۳۵۲	۴۶۶۳	۴	
اندیمشک	۱۳۴۱	۴۶۲۵	۵	
بهبهان	۱۱۰۸	۳۸۲۲	۶	تا حدودی برخوردار
ایذه	۱۰۹۶	۳۷۸۱	۷	
دشت‌آزادگان	۱۰۶۳	۳۶۶۷	۸	
امیدیه	۱۰۴۱	۳۵۹۱	۹	
اهواز	۹۹۲	۳۴۲۳	۱۰	
شوشتر	۹۷۶	۳۳۶۸	۱۱	
رامهرمز	۹۶۳	۳۳۲۲	۱۲	
لالی	۹۳۵	۳۲۲۵	۱۳	
مسجدسلیمان	۹	۳۱۰۶	۱۴	
هندیجان	۸۳۲	۲۸۷۰	۱۵	محروم
خرمشهر	۸۰۵	۲۷۷۶	۱۶	
شادگان	۷۲۰	۲۴۵۸	۱۷	
آبادان	۴۳۱	۱۴۸۷	۱۸	بسیار محروم

شهرستان آبادان از لحاظ سطح برخورداری در رتبه آخر (هیجدهم) قرار گرفته است که این ناشی شرایط نامناسب اقلیمی، پایین بودن جمعیت بهره بردار کشاورز، خاک نامناسب، عدم استفاده از مکانیزاسیون میباشد.

از دیگر نتایج به دست آمده این است که در بین شهرستانهای مختلف استان به لحاظ برخورداری از شاخصهای مهم کشاورزی، اختلاف بسیار بالایی مشاهده میگردد به گونه ای که پایینترین درصد برخورداری با استفاده از روشهای شاخص مرکزیت و موریس به ترتیب ۶۹.۶۵ و ۸۷.۱۴ مربوط به شهرستان آبادان بوده و بالاترین درصد برخورداری به ترتیب ۲۶۸ و ۵۳.۵۴ مربوط به شهرستان باغملک میباشد.

محاسبه درصد برخورداری نشان داد که اختلاف برخورداری شهرستان (باغملک) نسبت به محرومترین شهرستان (آبادان) تقریباً چهار برابر بوده که نشان دهنده شکاف و نابرابری بین شهرستانهای مختلف از لحاظ برخورداری از شاخصهای مهم کشاورزی میباشد. برای بهتر نشان دادن اختلاف بین شهرستانها از لحاظ شاخصهای کشاورزی، هر یک از شهرستانها به تفکیک شاخصهای به کار گرفته شده با استفاده از هر دو مدل (شاخص مرکزیت و ضریب ناموزون موریس) مورد سنجش قرار گرفته است و رتبه و جایگاه هر یک از شهرستانها به تفکیک شاخصها مشخص گردید.

بر این اساس نتایج موید این واقعیت است که به لحاظ شاخص سواد در مدل موریس، رتبه اول مربوط به بهبهان و رتبه آخر متعلق به اهواز بوده است و در مدل شاخص مرکزیت، رتبه اول متعلق به باغملک بوده و اهواز در رتبه آخر قرار داشته است.

در این مدل شهرستان بهبهان در رتبه دوم قرار گرفته است. به لحاظ وسعت اراضی، در هر دو مدل شهرستان بندر ماهشهر در رتبه اول و شهرستان آبادان در رتبه آخر قرار گرفته است.

از حیث دامداری و دامپروری، در هر دو مدل رتبه اول مربوط به شهرستان اندیمشک و رتبه آخر متعلق به شهرستان آبادان بوده است.

از نظر عملکرد محصولات کشاورزی، در مدل موریس رتبه اول متعلق به شهرستان ایذه و رتبه آخر مربوط به امیدیه میباشد. در مدل شاخص مرکزیت شهرستان بندر ماهشهر رتبه اول و شهرستان امیدیه رتبه آخر را داشته، در این مدل شهرستان ایذه در رتبه دوم قرار گرفته است.

به لحاظ مکانیزاسیون، در هر دو مدل شهرستان باغملک در رتبه اول و شهرستان آبادان در رتبه آخر قرار گرفته است.

از حیث شاخص پشتیبانی، در مدل موریس رتبه اول مربوط به شهرستان دزفول و رتبه آخر متعلق به شهرستان هندیجان میباشد در حالی که در مدل شاخص مرکزیت شهرستان امیدیه رتبه اول و شهرستان هندیجان رتبه آخر را داشته، در این مدل شهرستان دزفول در رتبه دوم قرار گرفته است.

در نهایت میتوان اذعان داشت شهرستان باغملک در سطح بسیار برخوردار، شهرستانهای دزفول، بندر ماهشهر، شوش و اندیمشک در سطح برخوردار، شهرستانهای ایذه، لالی، امیدیه، بهبهان، اهواز، مسجدسلیمان، دشت آزادگان، رامهرمز و شوشتر در سطح تا حدودی برخوردار، شهرستانهای شادگان، هندیجان و خرمشهر در سطح محروم و شهرستان

آبادان در سطح محروم به لحاظ توسعه شاخص های کشاورزی میباشد.

با عنایت به این موضوع که اغلب جمعیت کشاورز کشور در مناطق روستایی به سر میبرند، توجه به توسعه کشاورزی از سویی نوعی راهبرد و هدف اولیه برای توسعه روستایی محسوب میشود و میتواند از بروز بسیاری از مشکلات از جمله مهاجرت های روستایی به ویژه در مناطق محروم از نظر توسعه کشاورزی جلوگیری کند و از سوی دیگر توجه به مناطق محروم و اولویت قرار دادن آنها در برنامه ریزی های توسعه کشاورزی، میتواند سبب پویایی کشاورزی در این مناطق شده و نهایتاً زمینه ساز رشد همراه با برابری و ثبات و تداوم توسعه ملی گردد.

از آنجا که با توجه به نتایج به دست آمده از هر دو مدل (موریس و شاخص مرکزیت) اختلاف زیادی بین شهرستانها از لحاظ برخورداری از شاخصهای کشاورزی وجود دارد، در مواردی که ناشی از شرایط طبیعی نباشد مسئولین هر شهرستان میتوانند در راه مدیریت و تخصیص منابع، همت بیشتری به خرج دهند و از بار سنگین محرومیت مناطق قدری بکاهند.

با توجه به نتایج به دست آمده شهرستانهای، خرمشهر، شادگان، هندیجان و آبادان در وضعیتی محروم و بسیار محروم قرار دارند و بایستی در اولویت برنامه ریزی قرار گیرند.

جا دارد که دولت در راستای سیاست های عدالت محوری خود و رفع محرومیت زدایی به این مناطق رسیدگی بیشتری داشته باشد و با کشف استعدادهای ذاتی و نهفته هر منطقه به گسترش تخصص گرایی در تولید فرآورده های مختلف کشاورزی اعم از زارعی، دامی، جنگلی و شیلاتی بپردازد.

جایگاه بخش کشاورزی در توسعه اقتصادی کشور

نگارنده:

عباس شاکری

محقق حوزه کشاورزی

برای تحقق اهداف رشد و توسعه کشور باید بستر توسعه ملی را طراحی و ایجاد کرد و با تأکید بر توسعه روستایی جایگاه بخش کشاورزی را در بستر مذکور

مشخص نمود.

در واقع ایده وجود تضاد میان بخش کشاورزی و صنعت در اقتصاد ایران موضوعیت ندارد بلکه میان بخش کشاورزی و صنعت و خدمات مولد از یک طرف و بخش دلالی و پولی و تجاری شهری از طرف دیگر تضاد وجود دارد. وضعیت حمایت از بخش کشاورزی در ایران در مقایسه با کشورهای پیشرفته و بعضی از کشورهای در حال توسعه مطلوب نیست. همچنین عملکرد مربوط به اعطای اعتبارات یا جذب آنها بسیار پایینتر از مقادیر مصوب است. اعتبارات عمرانی روستایی و بودجه تحقیقات کشاورزی ناچیز است.

جبران این کاستیها و افزایش سرمایه گذاری، حمایتها، اعتبارات عمرانی و تحقیقاتی تنها در صورت ایجاد روندی توسعه ای و حذف فعالیتها نامولد و توجه به توسعه روستایی نتیجه بخش خواهد بود. ایجاد این بستر مناسب، نه به معنای تأکید بیش از حد بر بخش کشاورزی است و نه به معنی تخصیص منابع محدود به امور نامحدود، بلکه به معنی ایجاد تعاملی پویا و توسعه ای میان بخشهای مولد اقتصادی برای تضمین و تداوم رشد و توسعه اقتصاد کشور است.

در دهه های اخیر در مورد جایگاه بخش کشاورزی بحثهای نظری فراوانی در قلمرو اقتصاد توسعه و برنامه ریزی، موضوعات خرد و کلان اقتصادی و تجارت بین الملل میان اقتصاددانان و سیاستگذاران رد و بدل شده است. اما قبل از پرداختن به محتوای این مجادلات میتوان به طور صریح اذعان کرد که همه طرف های بحث بر اهمیت استراتژیک بخش کشاورزی و ضرورت اهتمام ورزیدن به آن اتفاق نظر دارند.

در مورد تعیین جایگاه بخش کشاورزی در فرآیند توسعه کشورها میتوان به این جمع بندی رسید که بخش کشاورزی منبع خوبی برای توسعه صنعتی است و انعکاس توسعه صنعتی در بخشهای روستایی میتواند به جریان پویایی از تعامل پیش برنده میان دو بخش کشاورزی و صنعت تبدیل شود.

در مراحل بعدی، گسترش دانش، ترویج و بهبود روشها در کشاورزی، ایجاد صنایع تبدیلی و مکمل، تحقیقات مسایل کشاورزی و آب و خاک، مشارکت بخش صنعت در حوزه بخش کشاورزی را منعکس میکند. لذا به حاشیه راندن کشاورزی (با وجود نقش مؤثری که میتواند در روند توسعه داشته باشد) و یا تأکید بیش از حد بر آن

بدون در نظر گرفتن سایر بخشها به هیچ وجه در نظریه و عمل قابل تأیید نیست.

اهمیت استراتژیک محصولات غذایی هم موضوعی است که هیچ کشوری نمیتواند از آن غافل شود. این جنبه قضیه آن قدر حساس و پرمخاطره است که میتواند روابط سیاسی بین المللی کشورها را به شدت تحت تأثیر قرار دهد.

مطالعه نقش کمبود محصولات غذایی در سرعت فروپاشی نظام شوروی سابق و مشکلات سیاسی پیشروی روسیه کنونی (بعد از فروپاشی) به خوبی این بعد از اهمیت کشاورزی را آشکار و برجسته میسازد.

کشورهایی که از امکانات و منابع کشاورزی برخوردار هستند به هیچ وجه نباید به بهانه صنعتی شدن، بخش کشاورزی و توسعه روستایی را دست کم بگیرند. صنعتی شدن با صنعت داشتن متفاوت است. صنعتی شدن واقعی در گرو تصویر و تحقق یک جایگاه خاص برای صنعت در بستر توسعه ملی است که در آن بستر برای توسعه روستایی به عنوان یک پیش شرط مسلم صنعتی شدن جایگاه بالایی در نظر گرفته شده است.

اما بنظر میرسد ما بدون ترسیم و ایجاد یک بستر توسعه ای و تعیین جایگاه بخشهای اقتصادی در آن و تصویر و تنظیم مسیر تعامل پویا میان این بخشها، با منابع در اختیار خود مشتی صنایع در کشور احداث کرده ایم و بدون بسترسازی برای توسعه شهری و صنعتی شدن، همه اقدامات صنعتی ما به جای ایجاد تفکر صنعتی، سازمان تولید صنعتی و رشد تولید صنعتی عملاً به گسترش اقتصاد پولی تجاری مبتنی بر واسطه گری زیاد و نامولد کمک کرده است به گونه ای که تجربه عملکرد چند دهه اخیر اقتصاد ایران حاکی از آن است که هم بخش کشاورزی مورد بی توجهی و بی مهری قرار گرفته است و هم بخش صنعت و فرآیند صنعتی شدن.

در عمل شکاف میان بخش روستا و شهر و بخش مولد و نامولد گسترش یافته است. عده ای هم بی توجه به این تقسیم بندی و این واقعیت که اقتصاد بورژوا تجاری شهری و مبتنی بر امور نامولد ساکنان اقتصاد کشور را در دست دارد تحلیل هایی ارایه میدهند که به لزوم بی توجهی به بخش کشاورزی و پرداختن به صنعت اشاره دارد.

گویی این منابع در نظر گرفته شده برای صنعت است که در سالهای گذشته صرف امور کشاورزی و روستاها شده است. در حالی که واقعیتهای موجود گویای آن است که صنعت و کشاورزی هر دو تحت الشعاع اقتصاد پولی تجاری شهری هستند و به دلیل حاکمیت چنین اقتصادی در کشور و نیز نبود بستر توسعه ای، کشاورزی و صنعت هر دو در مدار عقب ماندگی و توسعه نیافتگی در جا میزنند.

یافتگی، ارزش مطلق این بخش بالا نیست، اما سهم نسبی آن بالاست. در مباحث قبل به وضعیت بسیار نازل سرمایه گذاری در بخش کشاورزی اشاره شد. این وضعیت در حالی اتفاق افتاده است که سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی نسبت به ارزش افزوده کل اقتصاد افزایش یافته و مقدار آن نیز بالنسبه قابل ملاحظه بوده است.

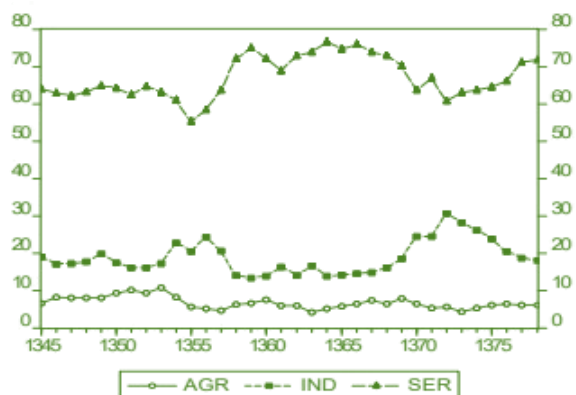
بخاطر اهمیتی که محصولات کشاورزی در امنیت غذایی کشورها دارد و به خاطر جایگاه این بخش در اقتصاد و نیز از آنجا که بخاطر محدودیتهای طبیعی روند کاهش هزینه ها در بخش کشاورزی از کاهش هزینه های بخش صنعت محدودتر است، بحث حمایت از بخش کشاورزی، بحث پذیرفته شده ای است. لذا بسیاری از کشورهای پیشرفته و در حال توسعه با وجود درهم آمیختگی روز افزون اقتصاد جهانی، حمایت خود را از این بخش افزایش میدهند. نکته مهم قابل طرح در اینجا آن است که برنامه ریزی حمایتی و تاثیرگذاری حمایتها تنها در یک بستر توسعه ملی مفهوم واقعی خود را پیدا میکند. یعنی اگر از مجرای توسعه روستایی در بستر توسعه ملی برای بخش کشاورزی برنامه ریزی نشود و بدون تعیین چنین جایگاهی بخش کشاورزی مورد حمایت قرار گیرد حمایت موثر نخواهد بود.

در کشور ما اولاً بخاطر نبود بستر توسعه ملی و نادیده گرفتن بحث توسعه روستایی، حتی اگر حمایتی از طرف دولت به بخش کشاورزی صورت بگیرد از تاثیر لازم برخوردار نیست. ضمن آنکه در برنامه های توسعه هم به خاطر جایگاه تعریف نشده بخش کشاورزی و اساساً بخش صنعت، حمایت واقعی موثر از این بخش صورت نمیگیرد. درخصوص تامین خدمات عمومی نهاده های عمومی روستایی، آموزش و بهداشت، دانش و فنون کشاورزی، جهت دهی صنایع کوچک و مکمل روستایی، کار جدی و مستمر انجام نشده است و روز به روز فاصله جایگاه بخش کشاورزی شهرها با روستاها زیادتر میشود از جهت حمایت قیمتی و پولی هم وضعیت رضایتبخشی وجود ندارد. حتی عده ای معتقدند در مجموع حمایت دولت از بخش کشاورزی منفی است.

جبران این کاستیها و افزایش سرمایه گذاری، حمایتها، اعتبارات عمرانی و تحقیقاتی و ... تنها در صورت ایجاد یک روند توسعه ای و حذف فعالیتهای نامولد و توجه به توسعه روستایی نتیجه بخش خواهد بود. ایجاد چنین بستر توسعه ای نه به معنای تاکید بیش از حد بر بخش کشاورزی (یا صنعت) است و نه به معنی تخصیص منابع محدود به امور نامحدود. بلکه به معنی ایجاد یک تعامل پویا و توسعه ای میان بخشهای مولد اقتصادی برای تضمین و تداوم رشد و توسعه اقتصاد کشور است.

اصولاً سرمایه گذاری در زیر ساختهای روستایی، راهها، ماشین آلات آسایشی، آبیاری، زهکشی، امکانات ذخیره سازی، پلکانی کردن زمینهای شیبدار، برقرسانی، ارتباطات، پژوهشهای کشاورزی، آموزش و پرورش روستایی، دانش ترویج و اصلاح بذر، تکنولوژی نوین، خدمات بازاری و حمل و نقل از پیش شرطهای توسعه بخش کشاورزی - روستایی است. البته برای تحقق این مهم، نقش دولت در تأمین سرمایه بخش مهمی از این سرمایه گذاریها بسیار با اهمیت است. نقش دولت در تأمین نهاده های عمومی برای تولید روستایی و کشاورزی هم در کنار نقش اول مطرح است و اهمیت خاص خود را دارد.

در ایران متأسفانه چون در برنامه ریزیها بستر توسعه ایجاد نکرده ایم و بازدهی ها در اقتصاد پولی - تجاری شهری بسیار بیشتر از بازدهی تولید کشاورزی (برای کشاورزان) بوده است، سرمایه گذاری کافی در بخش کشاورزی انجام نشده است. وضعیت نسبی سرمایه گذاری در بخشهای کشاورزی، صنعت و خدمات در نمودار زیر انعکاس یافته است.

در این نمودار سهم سرمایه گذاری بخش کشاورزی از کل سرمایه گذاری بطور متوسط حدود ۶ درصد و سرمایه گذاری صنعتی بطور متوسط ۱۷ درصد بوده است. در حالیکه سهم سرمایه گذاری در خدمات حدود ۷۰ درصد بوده است. لذا سهم مربوط به کشاورزی رو به کاهش و سهم خدمات آشکارا رو به افزایش داشته است.

به وضوح مشخص میشود ه وجوه و منابعی که از صنعت دریغ شده است صرف سرمایه گذاری در بخش کشاورزی نشده است. البته وضعیت نسبی جایگاه صنعت هم در میزان سرمایه گذاری برحسب قلمرو سرمایه گذاری نسبت به سال های قبل بهبود چندانی نیافته است.

البته در کشورهای پیشرفته با وجودی که مقدار مطلق ارزش افزوده بخش کشاورزی بسیار بالاست، اما اندازه نسبی آن بخاطر رشد شتابان محصولات صنعتی و خدمات کیفی نسبتاً پایین است. در اقتصاد ما بخاطر عدم توسعه

تجارت؛

حلقه ی وصل زنجیره ی اقتصاد

قرارداد حمل صادراتی کالا

با نگرشی بر کنوانسیون CMR

نگارنده:

سجاد صفری

کارشناس حمل و نقل بین الملل

کالا افزایش یافته و در این بین نقش حمل و نقل از اهمیت بالایی برخوردار است. حمل و نقل دارای انواع مختلف دریایی (Sea)، جاده ای (Road)، هوایی (Air)، ریلی (Rail) و ترکیبی (Multimodal) میباشد، همین تنوع خدمات باعث شده که به همان نسبت که قوانین و مقررات بین المللی مانند کنوانسیون ها پدیدار شوند، به همان نسبت اختلافات و دعاوی تجاری یا تفاسیر نادرست و عدم پایبندی به این قوانین باعث بروز اختلافاتی در این بین گردیده است.

مفهوم عقد و قرارداد:

به طور کلی واژه عقد و قرارداد دو واژه مترادف میباشد اما در علم حقوق منظور از اصطلاح عقد، عقود معین آن دسته از عقدهایی که در قانون مدنی شرایط و چگونگی آن-ها ذکر شده است مثل عقد بیع، عقد اجاره، عقد رهن و عقد وکالت و همچنین عقد مضاربه و غیره استعمال می-شود و حال آنکه کلمه قرارداد، بر تمامی عقود خواه معین باشد یا نباشد اطلاق می-شود.

ماده ۱۸۳ قانون مدنی در خصوص تعریف عقد اینگونه مقرر می-دارد: "عقد عبارت است از اینکه، یک یا چند نفر در مقابل یک یا چند نفر دیگر تعهد به امری نمایند و مورد قبول آن-ها قرار گیرد."

شرایط اساسی برای صحت قرارداد عبارتند از: ۱- قصد طرفین و رضای آنها ۲- اهلیت طرفین ۳- موضوع معین که مورد معامله باشد ۴- مشروعیت جهت معامله قرارداد در صورتی معتبر است که مخالف نظم عمومی (اخلاق حسنه و قانون آمره) نباشد.

قرارداد (Contract) در حمل و نقل بین المللی (International transportation) از اهمیت بسزایی برخوردار است، به این دلیل با توجه به گستردگی انواع کنوانسیون در شیوه های مختلف حمل و نقل و همچنین قوانین داخلی کشورها، طرفین به دنبال توافقاتی میباشند که نه میتواند خارج از حیطه کنوانسیون و قوانین داخلی باشد و نه میتواند به مسائل خارج از عرف و محدود کننده قوانین بپردازند. در این میان، یکی از کنوانسیونهای دارای اهمیت، کنوانسیون راجع به قرارداد حمل و نقل بین المللی کالا از طریق جاده:

(CUSTOMS CONVENTION ON THE INTERNATIONAL CARRIAGE OF GOODS BY ROAD)

معروف به CMR است که در تاریخ ۱۹۵۶/۰۵/۱۹ میلادی برابر با ۱۳۳۵/۰۲/۲۹ در ژنو منعقد گردید و دولت جمهوری اسلامی ایران این کنوانسیون را در تاریخ ۱۳۷۶/۰۴/۲۹ تصویب و در تاریخ ۱۳۷۶/۰۵/۱۸ با تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام به کنوانسیون مذکور ملحق گردید.

حمل و نقل نقش مهمی در جریان تبادل کالا از تولید کننده به مصرف کننده دارد و سبب چرخش سرمایه در عرصه بین الملل میگردد، اگر ما جهان را بدن انسان فرض کنیم و مسیرهای حمل و نقل را به رگهای بدن تشبیه کنیم، بدون شک حمل و نقل مانند خونی است که در این بدن جریان دارد، چرخش خون در بدن جز جدایی ناپذیر حیات و سلامت انسان ها میباشد، در دنیای امروز با توجه به گسترش روابط تجاری در عرصه بین المللی، عرضه و تقاضا، رقابت، و... بین کشورهای مختلف، تبادل

نقطه دیگر (مقصد حمل) با وسیله حمل مورد توافق (کشتی کامیون راه آهن هواپیما و یا ترکیبی از آنها) در مقابل کرایه حمل معین می باشد.

بند (ح) - راهنماه :

سندی است غیرقابل انتقال که حمل کننده با صدور آن متعهد می گردد در قبال کرایه ، محموله یک وسیله نقلیه را از مبداء تا مقصد ، حمل و تحویل گیرنده نماید.

دقت فرمائید اگر طرف شما شرکت یا شخص خارجی میباشد، بهتر این است که قرارداد خود را با نماینده این شخص یا شرکت در مبداء تنظیم نمائید و در صورت نبود نمایندگی ، از نماینده خود در کشور مقصد درخواست نمائید که با آن شرکت طرف قرارداد واقع گردد.

موضوع قرارداد بصورت شفاف ذکر گردد و همچنین توضیحاتی که مربوط به توافق طرفین در رابطه با موضوع قرارداد میباشد ذکر گردد: مانند :

آدرس دقیق بارگیری ، مرز خروج، وزن ناخالص محموله ، ابعاد، نوع بسته بندی ،نوع کامیون: چادری ،یخچالدار و ... مثال : حمل ۲۰ تن بار صادراتی محموله سنگ آهن با بسته بندی پالت توسط کامیون چادری به شماره ترانزیت IAA871/2۲۵ از مبداء :اصفهان / ایران به مقصد: دوسلدورف / آلمان ، پلمب و انجام تشریفات گمرکی (Customs formalities) صادراتی در گمرک تبریز و خروج از مرز بازرگان.

در اینجا صاحب کالا میتواند یک بند در قرارداد درج نماید که بعد از بارگیری در مبداء ، وسیله حمل تا مثلا ۴۸ ساعت در شرایط نرمال از مرز خارج گردد.همچنین برای اطمینان از ارسال وسیله نقلیه توسط شرکت حمل میتواند بند دیگر در قرارداد با مضمون دریافت خسارت با مبلغ معین در صورت عدم ارسال کامیون و استفاده از کامیون جایگزین در صورت خرابی کامیون اول اضافه نماید.

اگر محموله فاسد شدنی میباشد و استفاده از کامیون یخچالی برای آن نوع کالا ضروری است حتما محدوده درجه حرارت مورد استفاده در کامیون یخچالی در قرارداد ذکر گردد و همچنین در قسمت مشخصات کالا (Description of goods) بعد از ذکر اسم کالا محدوده درجه حرارت(Temperature range) در راه بارنامه ی CMR قید گردد.

مبلغ قرارداد با توجه به وزن توافق شده با شرکت کریر در قرارداد درج گردد ، شرکت کریر میتواند در ادامه برای اضافه تناژ (Overweight) با توجه به وزن توافق شده مبلغ اضافی (Surcharges) در یکی از بندهای قرداد اضافه نماید. نحوه پرداخت کرایه به صورت پیشکرایه (Freight Prepaid) یا پسکرایه (Freight Collect) و یا سایر روش ها به عوامل متعددی مانند همکاری و اعتماد طرفین و سطح تجاری افراد بستگی دارد (مثال : صد در صد کرایه حمل بعد از تحویل بار به گیرنده و یا ۵۰درصد بعد از بارگیری و ۵۰ درصد بعد از دریافت کالا

در این مقاله که در دو بخش تهیه گردیده است سعی شده با توجه به گستردگی موضوع ، نکات مهمی که در قراردادهای صادراتی حمل و نقل بین المللی در شیوه جاده ای که رعایت آنها بین حمل کننده و فرستنده و گیرنده کالا ضروری میباشد پردازیم. در بخش اول به تعاریف ، موضوع قرارداد، اهمیت راه بارنامه و کرایه حمل خواهیم پرداخت.

در قراردادهای حمل و نقل به نکات زیر توجه فرمایید. قبل از اخذ قرارداد از اعتبار سنجی همدیگر اطمینان حاصل کنید که از طریق سایت ، اتاق بازرگانی ایران، وزارت راه و ترابری ، انجمن های صنفی شرکتهای و ... امکان پذیر میباشد.

ابتدای قرارداد حتما اسم کامل شرکت / شخص با ذکر شناسه ملی/ کدملی و آدرس و شماره تماس و مطلب مهم تر اینکه جایگاه خود را در این قرارداد به صورت شفاف مشخص کنید به عنوان مثال : صاحب کالا OWNER OF MERCHANDISE. فرستنده Sender. گیرنده Consignee ، و... یا اگر شرکت حمل میباشد جایگاه شرکت در قرارداد ذکر گردد مانند نماینده Agent کریر Carrier، فورواردر Forwarder.

در ابتدا به تعریف مختصری از اصطلاحات ذیل با توجه به آئین نامه تاسیس شرکتهای حمل و نقل بین المللی مصوب ۱۷/۰۸/۱۳۷۷ در یکصد و شصت و یکمین جلسه شورای هماهنگی ترابری کشور میپردازیم.

ماده ۱:

بند (ه) - فعالیت کارگزاری بین المللی :

فعالیت کارگزاری عبارت است از انجام عملیات مربوط به حمل و نقل بین المللی کالا به نمایندگی از طرف یک شرکت .

بند (و) - مشتری :

عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی که با شرکت برای جابجایی کالا قرارداد منعقد می نماید.

بند (ل) - فورواردر

شخص حقوقی (شرکت) است که قرارداد حمل سراسری با مشتری منعقد می نماید. شرکتهایی که طرف قرارداد مستقیم با مشتری قرار می گیرند فورواردر محسوب می شوند..

بند (م) - حمل کننده

شخص حقوقی (شرکت) است که با انعقاد قرارداد حمل با شرکت فورواردر یا صاحب کالا و با قبول انجام عملیات حمل با استفاده از وسایل و تجهیزات در اختیار خود متعهد می گردد.

بند (ز) - بارنامه

سندی است قابل انتقال و مبین مالکیت کالا که حمل کننده یا نماینده وی پس از وصول کالا صادر می نماید و حاکی از حمل کالای معینی از یک نقطه (مبداء حمل) به

مینمایند) ، جریمه اضافه تناژ و

تمام هزینه هایی که در بین راه توسط کشورهای مسیر اعمال میگردد بعد از پرداخت ، فیش صادر میگردد که باید در قرارداد از ابتدا مسئولیت اینکه چه کسی پرداخت این هزینه ها را بر عهده دارد مشخص گردد. مثلا در قرارداد ذکر گردد ، هزینه های بین راه که به کالا تعلق میگیرد با ارائه فیش به صاحب کالا ، به شرکت کریر پرداخت میگردد.

به طور کلی قسمتهای تشکیل دهنده قراردادهای حمل عبارتند از : عنوان قرارداد ، طرفین قرارداد ، موضوع قرارداد، مدت قرارداد ، مبلغ قرارداد و نحوه پرداخت ، شروط و تعهدات طرفین، خسارات ناشی از عدم پایبندی به تعهدات ، حوادث قهری و فورس ماژور ، حکمیت و داوری ، در قسمت اول این مقاله سعی بر این شد تا مفاهیم مقدماتی در خصوص قرارداد حمل را مورد مطالعه قراردهیم ، در بخش دوم مقاله به مباحث تاخیر ، مسئولیتهای فرستنده و حمل کننده، فورس ماژور و حکمیت و داوری خواهیم پرداخت .

توسط گیرنده و...)، به طور معمول در بارهای صادراتی عرف بر این است که صد در صد مبلغ کرایه حمل قبل از خروج کامیون از مرز از طرف قرارداد اخذ میگردد که میتواند به صورتهای گوناگون در قرارداد درج گردد.

نکته مهم قبل از پرداخت کرایه حمل توسط صاحب کالا دریافت نسخه اول راه بارنامه CMR یا به اصطلاح دریافت CMR سفید رنگ از شرکت حمل و نقل میباشد که این راه بارنامه به منزله رسید دریافت کالا توسط شرکت حمل و نقل میباشد.

با رجوع به ماده ۹ کنوانسیون CMR خواهیم دید : راه بارنامه:

دلیل انعقاد قرارداد حمل (Evidence of the contract of carriage of Goods) ، شرایط قرارداد حمل کننده (Conditions of the contract) و دریافت کالا توسط حمل کننده (Receipt of the goods by the carrier) خواهد بود.

با توجه به ماده ۴ کنوانسیون CMR : قرارداد حمل با تنظیم بارنامه جادهای تایید می شود. فقدان، دسترسی نداشتن به راه بارنامه جادهای یا بی نظمی در صدور سند یاد شده لطمه ای به وجود و اعتبار قرارداد حمل نخواهد زد و قرارداد حمل مشمول مقررات این کنوانسیون خواهد بود.

و همچنین خلاصه ای از ماده ۵ کنوانسیون CMR: راه بارنامه حمل در سه نسخه اصلی تنظیم و به امضای فرستنده کالا و حمل کننده می رسد. نسخه اول راه بارنامه به فرستنده تسلیم می شود، نسخه دوم همراه کالا خواهد بود (گیرنده) و نسخه سوم توسط حمل کننده نگهداری می شود.

مثال در مورد بند مبلغ قرارداد و نحوه پرداخت کرایه حمل: کرایه حمل (Freight) به ازای این قرارداد برای حمل محموله با وزن ۲۰ تن به ازای هر تن به مبلغ XX (ریال ، دلار ، یورو و...) است، در صورت اضافه تناژ تا وزن ۵۰۰ کیلوگرم و بالاتر به نسبت هر تن محاسبه و به شرکت کریر پرداخت میگردد.

نحوه پرداخت کرایه در مبدأ و قبل از خروج کامیون بعد از دریافت نسخه اول CMR بصورت ۳۰ درصد بعد از بارگیری در اصفهان و ۷۰ درصد بعد از پلمب و انجام تشریفات گمرکی در تبریز از طرف صاحب کالا به کریر پرداخت میگردد.

ممکن است جدا از کرایه حمل و سایر هزینه هایی که در قرارداد پیش بینی شده، هزینه های دیگری هم در بین مسیر متوجه شرکت حمل گردد، مانند هزینه آزمایشگاه ، هزینه هانگار (هانگار محوطه های مسقف بدون دیواره هستند که در کشورهای بین راه بعضی از کالاها را به دلایل امنیتی مانند عدم وجود کالای اضافی در بین کالاهای بارگیری شده و یا تطبیق کالا و... در آن محوطه ها تخلیه مینمایند و اقدام به بازرسی کالا

توسعه صادرات غیر نفتی، راهی برای رشد اقتصادی

نوشته ای از کمال هلالی مطلق

کارشناس علوم اقتصادی

نگریست و همواره وجود امنیت پایدار که عاملی در جهت تداوم فعالیت های اقتصادی مستمر و مفید است را همواره باید با دیدی مهم و با ارزش قلمداد نمود. از این رو روابط بین المللی ایران اسلامی را با توجه به حجم بالای تقاضا در کشورهای صلح طلب و بی کینه، نباید به سوی کشورهای مصلحت جو و ستیزه خو کشاند.

مقبولیت و مطلوبیت دو عامل مهم در ایجاد روابط است که تا زمانی که در هر دو طرف وجود داشته باشد می توان به سود و نتیجه مطلوب امیدوار بود.

اکثر کشورهای جهان به این باور رسیده اند که ایران، کشوری صلح طلب است و محدود نمودن روابط اقتصادی با کشورمان جز ضرر رساندن چیزی را عاید نخواهد نمود. پس بهتر است روابط تجاری و اقتصادی بین الملل خویش را بیش از پیش مهم برشمرده و در راه گسترش روزافزون مراودات تجاری با بهره از اهرم های سیاسی و تعاملات مناسب قدم برداریم.

تولید مطلوب، شاهراه بهبود وضعیت اقتصادی

نبض اقتصاد هر کشور با تولید و صنعت می تپد. نبضی که اگر نوای مطلوب بگیرد سبب توسعه گردش مالی، بالا بردن محورهای مطلوبیت نهائی، افزایش حجم صادرات و رشد درآمد ملی خواهد شد.

شاید در نگاه اول افزایش تولید ساده انگاشته شود. اما نباید غافل شد که تولید دارای قدرت رقابت با کالای جهانی هر چند در میزان و مقدار محدود، بسیار سودآورتر و اثر بخش تر از تولید بی کیفیت و غیر قابل رقابت است.

برای اثربخشی تولید و تقویت صنعت ابتدا لازم است زمینه لازم برای تولید کالاهای با کیفیت را فراهم آورد. زمینه هایی چون تامین مناسب ترین مواد اولیه مورد نیاز و ورود تکنولوژی نوین تولید در خط های صنعتی کشور (که این دو عامل مستقیماً به روابط اقتصادی خارجی کشور باز میگردند) و ایجاد تسهیلات لازم در زمینه راه اندازی و بهبود خطوط تولید که جز با حمایت بخش های دولتی از طریق اعطای اعتبارات، امتیازات، معافیت های ویژه و تخفیف عوارض مختلف امکان پذیر نیست.

تولید بسان شاهراهی اقتصادی برای توسعه یافتگی یک جامعه است. کلیه راه های این مسیر چون بهبود روابط خارجی، ایجاد تکنولوژی و ... همگی به این شاهراه ختم می شود. پس بهبود کمی و کیفی تولید یعنی توسعه اقتصادی یک جامعه.

هیچگاه نمیتوان بهبود عواملی چون سطح معیشت، میزان اشتغال، گردش مالی، درآمد ملی، مطلوبیت نهائی،

در دنیایی که رقابت کشورها برای سبقت گرفتن در توسعه اقتصادی، بیش از همیشه نمود پیدا کرده است؛ تحصیل ابزاری چون تولید کالاهای با کیفیت، توسعه صادرات غیر نفتی، گسترش مراودات تجاری و بهبود روابط سیاسی بین الملل بر هیچ کس پوشیده نیست.

عواملی که همگی چنان حلقه های یک زنجیر، می توانند چرخ های عرابه ی رشد اقتصادی را به پیش کشانده و حرکتی به سوی گسترش رفاه و تعادل و بهبود سطح معیشت را ایجاد نمایند.

اقتصاد بین الملل، اهرمی در توسعه صادرات غیر نفتی

در جهانی که به کمک ابزارهای نوینی چون دنیای مجازی، ارتباطات به صورت فزاینده و روان در حال افزایش است، رشد روابط بین الملل و بهبود ارتباطات سیاسی کشورها نقشی مهم و اصولی در توسعه و افزایش سطح مراودات تجاری ایفا مینماید، بر هیچ کس پوشیده نیست که توسعه روابط تجاری رابطه ای مستقیم با تعاملات سیاسی کشورها دارد.

کشور ما در دوره پسابرجام و با توسعه روابط سیاسی با کشورهای مختلف، توانسته تحرکی را حداقل از بعد روانی در فضای روابط خارجی و توسعه اقتصاد بین الملل ایجاد کرده و امیدواری لازم در زمینه توسعه مراودات تجاری و بهبود وضعیت مالی کشور در رگ های اقتصادی جامعه شریان دهد.

این حرکت سیار و موفق با توقف برجرام روندی کندتر به خود گرفت، توسعه سطح صادرات غیر نفتی جز با بهبود روابط سیاسی، رویایی است که به سختی قابل حصول است. دیدار، مذاکره و تفاهم با عوامل حکومتی و اقتصادی کشورهای مختلف سریع ترین راه برای رونق تجارت در کشور است و این مهم را نباید به هیچ عنوان مورد اغفال قرار داد.

وجود منابع غنی و پر رونق در کشور که زمینه سرمایه گذاری را به نحو مطلوب فراهم می آورد، عاملی انگیزشی در جهت جذب سرمایه های خارجی است. بی هیچ تعارف هیچ فعال اقتصادی در جهان نمیتواند به سادگی از استعدادهای طبیعی و ظرفیت های بی بدیل کشور ما در زمینه های مختلف اقتصادی بگذرد. این که ایران کشوری ثروتمند و سرشار از ذخایر انسانی، معدنی، طبیعی است، میل به ورود را در دل هر اقتصاددان جویای سود قرار داده تا که از این فرصت با توجه به شرایط احتمالی توافق برجرام به بهترین نحو بهره برد.

البته که گسترش روابط خارجه را نباید با دید افراطی

در یک نگاه

سایت صنعتی خرمشهر به مساحتی بالغ بر ۳۶۰۰ هکتار، شامل شهرک صنعتی با وسعت ۱۲۰۰ هکتار، منطقه ویژه اقتصادی سابق با وسعت ۱۶۰ هکتار و ما بقی اراضی موجود که در اختیار منطقه آزاد بوده و آماده واگذاری می باشد. این سایت با دیواری به طول ۲۴ کیلومتر کاملاً فنس کشی شده است و مزیت اصلی آن، امکان استقرار کمرک و بهره مندی واحد های تولیدی مستقر از مزایای منطقه آزاد می باشد. صنایع فولاد، کشتی سازی، تولید لوازم یدکی خودرو، گوشی های هوشمند و ... از بزرگترین صنایع فعال در خرمشهر می باشند.

مزایای صنعتی:

- استقرار کمرک و استفاده کامل از مزایای قانونی مناطق آزاد
- ایجاد امنیت از طریق نصب دوربین های مدار بسته و کارد فراستی
- وجود نیروگاه برق و تامین انرژی مورد نیاز
- نزدیکی به بندر کانتینری خرمشهر، مرز زمینی شلمپه و فرودگاه آبادان
- پیش بینی پروژه های مهم از جمله اتصال به شبکه ریلی کشور
- نزدیکی به پالایشگاه آبادان و مجتمع پتروشیمی های مستقر در جنوب غربی فوزستان
- ۲۰ سال معافیت مالیاتی

رفاه و مراودات تجاری را جدا از مسیر صنعت و تولید کالاهای با کیفیت ملی دانست. تولید با کیفیت کالاها، یعنی رقابت پذیر بودن آنها با محصولات مشابه خارجی و رقابت پذیری آن یعنی ایجاد تقاضا برای کالاها. وقتی تقاضایی برای کالا افزایش می یابد قطعاً نیاز به عرضه (تولید) بیشتر آن وجود داشته و این یعنی کسب کار، درآمد و رفاه بیشتر.

چیزی که در تولید به آن اهمیت لازم داده نشده، تولید هدفمند کالاهاست. تولیدی که با نگاه هوشمندانه به بازارهای هدف و با توجه به تقاضای کشورهای طرف معامله صورت گیرد. بر کسی پوشیده نیست که میتوان با شناسایی کالاهای مورد نیاز کشورهای هدف و تولید و بسته بندی آن ها با کیفیت و سلیقه مدنظر آنها میزان صادرات را به شکل فزاینده افزایش داد. موردی که به دلیل دید کوتاه به افق آینده و تفکر در سود کلان کوتاه مدت به جای درآمد پایدار و مداوم، همواره مغفول مانده است.

مشترکات دینی، مذهبی، زبانی، فرهنگی و اجتماعی ما با غالب کشورهای همسایه اهرمی مهم در توسعه صادرات کالاهای تولید است. پس توجه به این نکات در نحوه تولید و بسته بندی کالاها بی شک سطح تقاضای این کشورها را نسبت به کالاهای ایرانی افزایش خواهد داد.

صنعت ما با بهره گیری از منابع طبیعی غنی چون نفت، گاز، معادن کانی، آب و زمین های حاصلخیز توان بالای را دارد. منابعی که برای یک کشور در توسعه اقتصادی مهم و اساسی بوده و می تواند به راحتی مسیر توسعه یافتگی اقتصادی را برای هر کشور فراهم نماید.

از سوی دیگر، وجود نیروی غنی انسانی با تفکر ایده آل، خلاقیت و نیروی ذهنی بی رقیب می تواند کمک لازم در جهت بهبود کیفی و کمی تولید کالاها را نماید. و این شاید حسرتی برای بسیاری از کشورهای هم تراز باشد.

کشور ما در شرایط بیم و امید فعلی توانائی گام نهادن در راه توسعه و جهش اقتصادی را به کمک بهره گیری از تقویت صنعت، رشد تولید ناخالص ملی و بهبود روابط خارجی داراست تا بتواند با بهره مندی از این سه اهرم اساسی حجم صادرات غیر نفتی را افزایش و به اهدافی چون افزایش درآمد ملی و بهبود سطح معیشت و رفاه جامعه نائل آید.

اقتصاد نوین

نگاهی بر بازاریابی، گردشگری و کسب و کار نوین

آورده، کشورما نیز جهت ایجاد تحول از یک سو و همچنین عدم جاماندن از چرخه های اقتصادی از سوی دیگر، لازم است با تدوین برنامه جامع تر، کاربردی تر و اصولی، حرکت به سوی فعالیت های دانش بنیان در زمینه های مختلف چون اقتصاد را سرعت داده تا از طریق این ابزار مهم و کلیدی، کار آفرینی و اشتغال زائی را در وهله ی نخست به بار آورده و در دراز مدت رشد اقتصاد فزاینده و رؤیای تجارت آزاد و باز را به واقعیت تبدیل نماید.

داده و با تطبیق آن با نیازهای بومی و تولید دانش های نوین و سازگار، زمینه ثمربخشی و تحرک پویای اقتصاد مبتنی بر دانش را فراهم آورد.

حذف موانع مخل چون اخلاص گران بازار، از سوی دولت ها باید در چهارچوب تدوین بسته قانونی خاص مورد حمایت قرار گیرد تا در کنار پرورش نیروی انسانی، تضمینی برای موفقیت طرح اقتصاد دانش بنیان شمارآید. در جهان امروز با پیشرفت علم و نوآوری، دیگر تردیدی در تاثیرات ورود دانش به شاخه های جامعه وجود ندارد. تاثیر اقدامات دانش بنیان بر اقتصاد جهان نیز به وفور قابل مشاهده است. حرکت پر شتاب اقتصاد جهان به سوی نوآوری و علم محوری، تحولی عظیم و عجیب را بوجود

قطعی اینترنت و معضلات اقتصادی آن بر کشور

امیر مالکیان

مدیر بین الملل
کارشناس فاوا

آیا قطعی اینترنت تنها اقتصاد دیجیتال را متضرر میکند؟ یا کل اقتصاد کشور را متاثر می‌کند؟

در ابتدا این مقاله می‌خواهم دو چیز رو جدا کنیم!

۱: قطعی اینترنت جهانی

۲: مسئله فیلترینگ

تجمعات اعتراضی در ایران در پی مرگ مهسا امینی موجب قطع اینترنت و عدم دسترسی به واتساپ و اینستاگرام شد و هنوز خبری از رفع این فیلترینگ نیست

اما تاثیر قطعی اینترنت و فیلترینگ بر تورم و کسب و کار مردم چیست؟

۱۵ روز از قطعی اینترنت و فیلترینگ واتساپ و اینستاگرام می‌گذرد.

دو برنامه‌ای که در صدر پرکاربردترین شبکه‌های اجتماعی در ایران بود و بیش از ۶۰ میلیون کاربر دارند و معیشت بیش از ۹ میلیون نفر به آن وابسته است.

اینترنت جهانی منبع وسیع یادگیری و کسب اطلاعات است و افراد بیشتر از هر دانشگاهی از اینترنت یاد می‌گیرند و می‌آموزند. اینترنت به‌عنوان یک منبع آموزشی بزرگ و رایگان در جهان است که ما هم به آن دسترسی داریم و با استفاده از آن در حال پیشرفت هستیم، اما اگر این دسترسی محدود شود فرایند آموزشی و یادگیری و پیشرفت نیز مختل خواهد شد.

علاوه بر این، تفکیک ترافیک اینترنت به داخلی و خارجی و کند کردن اینترنت خارجی باعث می‌شود که عملاً دیگر اینترنتی وجود نداشته باشد و تبدیل به یک اینترنت می‌شود. بنابراین، تصویب چنین طرح‌هایی یک نوع خودزنی به نظر می‌رسد. خودمان در حال محروم کردن خودمان از این نعمت هستیم.

هر ساعت قطعی اینترنت، چقدر برای ایران زیان دارد؟ نت بلاکس اعلام کرده، زیان اقتصادی ناشی از قطعی اینترنت ایران در هر ساعت بیش از یک و نیم میلیون دلار برآورد می‌شود.

بن‌بلاکس، سازمان غیردولتی ناظر بر اینترنت جهانی، با اشاره به قطعی شبکه‌های اجتماعی جهانی باقی‌مانده در ایران، این رقم را برای خسارت ناشی از قطعی اینترنت اعلام کرده است. ۳۰ شهریور ابتدا اینستاگرام و سپس واتساپ به دستور شورای عالی امنیت کشور برای کاربران ایرانی فیلتر شدند. این شبکه‌ها پس از فیلتر شدن تلگرام، پلتفرم‌های دردسترس کسب و کارهای مجازی و فروشگاه‌های اینترنتی بودند که با توجه به شرایط اقتصادی کشور، بسیاری را برای کسب درآمد در خود جای داده بودند.

کارنامه فیلترینگ در سال ۱۴۰۱

زیان قطعی اینترنت روزهای اخیر چقدر است؟ در این ۱۱ روزی که اینترنت‌ها با محدودیت مواجه شده و تنها در زمان‌های مشخصی در دسترس است، حداقل یازده هزار میلیارد تومان ضرر و زیان به اقتصاد کشور وارد آمده است. همچنین یکی دیگر از قسمت‌های بد ماجرا، کسب و کارهایی هستند که در بستر آنلاین شبکه‌های اجتماعی و وب فعالیت می‌کنند.

و یک خبر بد دیگر اینکه با توجه به قطعی‌های پی‌پی‌ای در پی اینترنت، شورای حکام اتحادیه جهانی مخابرات (ITU) ایران صندلی خود را در این شورا از دست داد.

کشورهای عضو شورای حکام اتحادیه جهانی مخابرات (ITU) امروز برای ترکیب شورای بعدی رأی‌گیری کردند. در این انتخابات ایران از میان ۱۶ کشور آسیایی، رتبه پانزدهم را کسب کرده و نتوانست عضویت خود در شورای حکام را تمدید کند. کشورهای عضو اتحادیه بین‌المللی مخابرات از ۴ مهر ماه در بخارست رومانی گرد هم آمدند تا ضمن برگزاری جلساتی، اعضای جدید شورای حکام اتحادیه را برای مدت ۴ ساله از ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۶ را تعیین کنند.

اجلاس سران ITU هر چهار سال یک بار برگزار می شود و در این اجلاس در مورد راهبردی ترین خط مشی های حوزه مخابرات تصمیم گیری می شود. در همین حال، قطعنامه های متعددی صادر، اسناد بسیاری امضاء و اعضای شورای راهبری ITU هم هر چهار سال یکبار در همین اجلاس تعیین می شوند.

در سال ۱۳۹۹ بیش از یک میلیون و ۷۰۰ هزار کسب و کار در اینستاگرام فعال هستند که از این تعداد حداقل ۲۰۰ هزار کسب و کار بزرگ و متوسط و ۵۰۰ هزار کسب و کار استانی و بومی هستند. یعنی هر کدام از این صفحات، منبع درآمد ماهانه یک یا چند نفر بوده است.

براساس گزارش سال گذشته مرکز آمار ایران نیز معادل ۱۱ میلیون نفر از طریق شبکه های مجازی کسب درآمد می کنند. از این میزان حدود ۹ میلیون نفر یعنی ۸۳ درصد از طریق اینستاگرام در حال کسب درآمد هستند. پیش بینی می شود با تشدید محدودیت های اینترنت در ایران این درآمد این گروه به شدت کاهش یابد. پیش از تشدید این محدودیت ها، استارت آپ «پادرو» که در زمینه ارائه ابزارهای هوشمند برای کمک به بهبود فروش و ارسال سفارش های آنلاین فروشگاه های اینترنتی فعالیت می کند؛ وضعیت فروش مرداد ماه فروشگاه های اینستاگرامی ایرانی را نامناسب ارزیابی کرد.

این انتخابات برگزار شد و وزارت ارتباطات ایران نتوانست رای لازم برای عضویت در شورا را کسب کند. کشورها از ۵ قاره برای ۴۸ کرسی این شورا رقابت کردند که سهم قاره آسیا از آن ۱۳ صندلی است. ایران از میان ۱۶ متقاضی عضویت در این شورا با کسب ۹۱ رای در رتبه پانزدهم و پایین تر از اردن قرار گرفت تا نتواند صندلی خود در این شورا را حفظ کند.

امارات، هند، اندونزی، تایلند، مالزی، ژاپن، کویت، فیلیپین، عربستان، استرالیا، کره جنوبی، بحرین و چین، ۱۳ کشور آسیایی هستند که در شورای ITU برای ۴ سال آینده صاحب کرسی شدند.

ایران در حالی ۴۴ رای با سیزدهمین کشور آسیایی که توانست کرسی این شورا را کسب کند فاصله دارد که در دوره قبلی این انتخابات توانسته بود بیش از ۱۴۶ رای به دست آورد. این برای دومین بار پس از انقلاب بود که ایران نتوانست عضو شورای حکام ITU شود.

شورای حکام اتحادیه جهانی مخابرات (ITU) آژانس تخصصی سازمان ملل متحد در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات است که همراه با ۱۹۳ کشور عضو و بیش از ۹۰۰ شرکت، دانشگاه و سازمان بین المللی و منطقه ای، نوآوری در فناوری اطلاعات و ارتباطات را پیش می برد.

براساس گزارش این استارت آپ با کندی اینترنت و اوج گیری اختلال در دسترسی به اینستاگرام، میزان بازدید از این فروشگاهها در مقایسه با تیر ماه، حدود ۳۵ درصد کاهش داشته و ادامه اختلالها منجر به افت فروش این کسب و کارها بین ۱۰ تا ۵۰ درصد شده بود.

فیلتر شدن شبکه های اجتماعی یعنی مرگ مغزی کسب کارها
 فیلتر شدن شبکه های اجتماعی یعنی مرگ مغزی کسب کارها
 فیلتر شدن شبکه های اجتماعی یعنی مرگ مغزی کسب کارها

**۷۰۰ هزار کسب و کار و ۱۰ میلیون
 شغل در حال حاضر بر در فضای
 مجازی وجود دارد**

**با وجود فیلترینگ و اختلال اینترنت در ۱۱ روز
 گذشته، کشور ضرری حدود ۱۱ میلیارد. در تجربه کرده
 که معادل فروش یکسال نفت است**

ما امروز پلتفرمی جایگزین اینستاگرام نداریم که بخواهیم کسب و کارهای اینترنتی را به آن منتقل کنیم. ساخت یک پلتفرم که قابلیت فعالیت اقتصادی داشته باشد در کوتاه مدت امکان پذیر نیست.

میتوان ضمن نقد عملکرد وزارت ارتباطات از دولت خواست در راستای کاهش فشار روانی بر فعالان اقتصادی این حوزه حداقل زمان فیلترینگ را مشخص کنند.

فعالان این حوزه تاکید کردند بیکاری یکی از جلوه ناامنی نرم است دولت نمی تواند به بهانه تامین امنیت به این جلوه از ناامنی احتمالی بی توجه باشد.

آینه ی اتاق

اخبار و رویدادهای اتاق خرمشهر

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر
KHORRAMSHAHR CHAMBER OF COMMERCE INDUSTRIES MINES
& AGRICULTURAL

آینه
اتاق

۴۷

فعالان اقتصادی از کارشکنی های سازمان منطقه آزاد اروند گلایه دارند

در ادامه رئیس اتاق خرمشهر به برخی از پرسش های خبرنگاران حاضر در این نشست پاسخ گفت.

فیصلی در جواب پرسشی در ارتباط با تاثیرات ایجاد منطقه آزاد اروند در وضعیت اقتصادی شهرستان های خرمشهر و آبادان بیان کرد: تاثیرات منطقه آزاد اروند در این دو شهرستان از بدو شروع فعالیت تا کنون قابل لمس نبوده است. تعامل سازمان منطقه آزاد اروند با اتاق بازرگانی خرمشهر در دوره قبل مدیریتی این سازمان، مطلوب و در گسترده تر بود ولی پس از تغییرات ایجاد شده و روی کار آمدن مدیران فعلی، میزان تعامل کاهش شدیدی پیدا کرد.

فیصلی ادامه داد: سازمان منطقه آزاد اروند با اتاق های بازرگانی آبادان و خرمشهر تعامل کافی و لازم را ندارد و فعالان اقتصادی از کارشکنی هایی که در این سازمان انجام می شود گلایه دارند.

وی با اشاره به تفویض ماده ۶۵ به سازمان منطقه آزاد اروند گفت: سازمان منطقه آزاد اروند در حد و اندازه های که برای دو شهر آبادان و خرمشهر باشد عزم جدی دارد یا ندارد. قبل از تفویض اختیارات حاکمیتی نیز می توانستند اقدام کنند. تک حاکمیتی شدن اروند و سپردن مسئولیت تام به منطقه آزاد اروند آن نیز از ضروریات سیمرغ و حرکت به سوی اصل بود اما در شرایط فعلی و با تکیه بر شواهدی که تا کنون بوده، سازمان منطقه آزاد اروند عزم و اراده جهت تغییر و تحول اقتصادی منطقه نداشته و این مصوبه را تنها به عنوان بهانه ای برای عدم فعالیت های قبلی خویش همواره بیان میکرد. در شرایط قبلی نیز شاهد هر تحرک موثری، حتی به صورت ناچیز نبوده ایم.

رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر در جمع اصحاب رسانه گفت: سازمان منطقه آزاد اروند با اتاق های بازرگانی خرمشهر و آبادان تعامل ندارد و فعالان اقتصادی از کارشکنی هایی که در این سازمان انجام می شود گلایه دارند.

به گزارش روابط عمومی اتاق خرمشهر؛ نشست رسانه ای رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر با حضور جمعی از اصحاب رسانه برگزار گردید. در این نشست هانی فیصلی بیان کرد: با ورود ابزار رسانه ای مختلف و دسترسی ساده به آنها دنیای خبر و خبر رسانی وارد دوره ی جدیدی شده، با گسترش و توسعه ابزار رسانه ای، ورود رسانه های زرد به دنیای مجازی هم بیشتر شده، این که خبرنگاران وظیفه شناس در این جریان بتوانند اخبار درست و صحیح را در مسیر خلاف حرکت حواشی و جریان سازی به گوش عموم برسانند کاری ارزشمند و ستودنی است که مستوجب تقدیر و تشکر است.

وی ادامه داد: جذابیت خبرها، واقعیت نگری، بهره بردن از متن و محتوای جذاب، تنوع مدیا (تصویر و هنر) و در نهایت همراهی و دلسوزی با مردم در انعکاس رنج ها، دردها و مشکلات، راز ماندگاری و جذب مخاطب در فعالان رسانه است که شما بزرگواران به شکل اصولی و کاربردی با دلسوزی تمام توانسته اید این مهم را به مرحله عمل برسانید.

تقدیر از تلاش های فعالان عرصه رسانه با هیچ مقیاسی قابل اندازه گیری و پاسخگوئی نیست، ان هم در شرایطی که مانع تراشی و گاهما مقابله با این قشر در برنامه ی برخی از مدیران و مسئولین دیده می شود.

استفاده نشده است و حتی در صورت فروش تولیدات درآمد حاصل از آن از قیمت تمام شده کمتر است.

او از نبود برنامه ریزی صادراتی به عنوان یکی از مشکلات فعالان اقتصادی یاد کرد که گاهی اوقات در زمان معین برای صادرات گرمایی به کشور عراق مرز ها به سوی صادر کنندگان از سوی آن کشور بسته می شود.

آقای سلیمانی نبود امکانات فرآوری و بسته بندی محصولات شیلات، گرانی ماده اولیه محصول پرورشی، همکاری نامناسب دولتی مثل عدم صدور مجوز تولید، بالا بودن تعرفه آب را از دیگر مشکلات حوزه پرورش ماهی برشمرد که تنها با مدیریت واحد و صحیح ادارات خرمشهر برطرف و رونق اقتصادی ایجاد خواهد شد.

ایشان با بیان اینکه تا زمانی که افراد متخصص و توانا روی کار نباشند شرایط بهبود پیدا نمی کند و مسئله بومی و غیر بومی در این میان مطرح نیست، حمایت اتاق بازرگانی خرمشهر از همه مسئولان را مشروط بر دلسوز بودن اعلام کرد و خواستار کنارگیری افرادی فاقد توانایی لازم شد.

رئیس اتاق خرمشهر در بخش دیگری از صحبت های خویش به لزوم احیای بندر خرمشهر اشاره کرد و گفت: بندر خرمشهر جهت نزدیک شدن به رونق سابق خویش نیازمند دو اقدام فوری است. اول این که نرخ سوخت و کرایه حمل کالاهای تجاری در آبهای داخلی کشور از بندر خرمشهر باید تعدیل و بازنگری شده و این مبلغ تا مقاصد بنادر داخلی با نرخ یارانه ای و مصوب محاسبه گردد. در اقدام دوم باید لایروبی اروندرود به صورت فوری به مرحله عمل برسد تا شناورهای حجیم تر و با قابلیت حمل کالاهای متنوع و مختلف، توان ورود به بندر خرمشهر را داشته باشند.

طاهر سلیمانی، عضو هیئت رئیسه اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر نیز در این نشست با بیان اینکه از پتانسیل های موجود در منطقه

تلاش برای صادرات خرما از بنادر خوزستان

صادرات خرمای استان خوزستان ۵۰ درصد کاهش در سال ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال پیش از آن راثبت کرده است.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی خرمشهر؛ نشست بررسی صادرات خرمای استان خوزستان با حضور مدیران و مسئولین دولتی، مدیران اتاق های بازرگانی خرمشهر، آبادان و اهواز و فعالان این حوزه ی کشاورزی در اتاق خرمشهر برگزار گردید.

رئیس اتاق بازرگانی خرمشهر در تبیین این نشست بیان کرد: خوزستان به عنوان یکی از اصلی ترین قطب های تولید خرما در کشور، با چالش های جدی در صادرات این محصول کشاورزی روبرو است. قریب به تمامی صادرات خرمای خوزستان از گمرکات و بنادر دیگر استان ها در حال صادر شدن است که لازم است جهت حفظ ارزش افزوده این ظرفیت مهم، راهکاری جهت انجام فعالیت های تجاری در محدوده استان تعیین گردد.

هانی فیصلی افزود: پیچیدگی و دشواری عملیات صادرات خرما سبب کاهش ۵۰ درصد صادرات این محصول در سال ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه پیش از آن شده، به شکلی که تنها ۱۲ درصد از محصول استعمران خوزستان به عنوان محصول اصلی صادرات خرمای کشور، به کشورهای دیگر صادر شده است.

ایشان ضمن اشاره به پیگیری های اتاق خرمشهر ردر زمینه توسعه صادرات خرما بیان کرد: با سرایه گذار و شرکت حمل و نقل توافقاتی صورت گرفت تا تمهیدات لازم جهت تامین کانتینر و راه اندازی خطوط حمل دریایی از بنادر خرمشهر و امام خمینی در استان خوزستان را در نظر بگیرد.

اتاق های بازرگانی، حلقه وصل دولت و بخش خصوصی

معاون سرمایه گذاری سازمان منطقه آزاد اروند در این نشست ضمن اشاره به اهمیت نقش اتاق های بازرگانی بیان کرد: اتاق های بازرگانی، حلقه وصل دستگاه های

دولتی و بخش خصوصی به شمار میروند و تمام موارد و مسائل اقتصادی باید از این طریق به اطلاع مدیران دستگاه های مربوطه برسد.

خانی گفت: آسیب شناسی موارد اقتصادی، انجام کارهای کارشناسی و پژوهشی و پیشنهاد راهکار برون رفت از آن انتظاری است که از اتاق های بازرگانی می رود که اتاق خرمشهر با این نشست گامی در این راستا در جهت رفع معضلات صادرات خرمای خوزستان برداشته است.

وی بیان کرد: معضلات جدی در حوزه ی صادرات خرمای خوزستان وجود ندارد، سازمان منطقه آزاد اروند نیز آمادگی رفع معضلات موجود را خواهد داشت. لازمه ای این امر تشکیل کمیته ی تخصصی و دائمی تولید و صادرات خرما است که امیدواریم با محوریت اتاق بازرگانی خرمشهر و حضور نمایندگان فعالان اقتصادی و دستگاه های ذیربط به زودی راه اندازی گردد.

تحریم های تجاری، عدم امکان انتقال وجوه ارزی، معضلات ترانزیتی، عدم ارائه مشوق در استان، عدم وجود زیرساخت و صنایع بسته بندی و فرآوری کافی و عدم ثبات هزینه های بازرگانی از جمله معضلات مطرح شده از سوی فعالان اقتصادی صنعت خرمای استان خوزستان در مسیر صادرات این محصول از گمرکات این استان بود.

در پی این نشست کارگروه تخصصی صادرات خرمای خوزستان تشکیل و با حضور کارشناسان خبره و مجرب سازمان های دولتی و تشکل های مرتبط با صنعت خرما در استان خوزستان موارد مهم صادرات این محصول از طریق بنادر خوزستان بررسی شد.

در نشست های کارگروه صادرات خرمای خوزستان مهم ترین موارد مورد نظر مطرح شدند که لزوم بازنگری در نعره گمرکی خرمای سایر (استعمار) که عمده خرمای صادراتی استان خوزستان و کشور است یکی از این موارد بود.

با توجه به آمادگی سرمایه گذار و شرکت کشتیرانی جهت آماده سازی بستر و توسعه صادرات خرمای خوزستان، لزوم رفع موانع ترانزیتی و راه اندازی خط کشتیرانی واصل یکی دیگر از مهم ترین موارد مورد نیاز در این مسیر مطرح شد.

لغو بیمه اجباری گردشگران عراقی در مرز شلمچه

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر توضیح داد: با پیگیری «فاضل شنپور»، عضو هیئت نمایندگان و نماینده اتاق خرمشهر در کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در بصره، این امر به صورت جدی پیگیری شد.

فیصلی عنوان کرد: نماینده اتاق بازرگانی خرمشهر تاکید داشت از آنجائیکه خدمات قابل ذکری در ازای این وجوه بیمه به اتباع خارجی ارائه نمی‌شد، نارضایتی مقامات و شهروندان عراقی را در پی داشته که بنا بر اخبار غیر رسمی برخی از مقامات دولت عراق در نظر داشتند که وجوهی به صورت ارزی (دلار) از گردشگران و زائران ایرانی دریافت شود.

وی تاکید کرد: با رایزنی عضو هیئت نمایندگان اتاق خرمشهر و همکاری معاون دادستان شهرستان خرمشهر، دستور توقف روند دریافت وجوه بیمه اجباری از گردشگران عراقی در شلمچه صادر شد تا ضمن تقویت قابلیت‌ها و ظرفیت‌های جذب گردشگران عراقی، از خروج ارز از کشور به عنوان وجوه بیمه جلوگیری شود.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر از لغو دریافت بیمه اجباری گردشگری عراقی خبر داد.

هانی فیصلی اظهار کرد: در اقتصاد روز جهان جذب گردشگر و درآمدزایی از طریق آن به یکی از سه صنعت مهم جهان تبدیل شده است. در برخی از کشورهای جهان سوم، تقویت شاخص‌های اقتصاد از طریق توسعه صنعت گردشگری به سرعت در حال روی دادن است که این امر سبب جهش در این کشورها در حال توسعه شده است.

وی ادامه داد: در سالیان اخیر و پیش از همه گیری کرونا، با لغو ضرورت دریافت روادید در منطقه آزاد اروند برای اتباع خارجی، حجم قابل توجهی از گردشگران عراقی به این منطقه و از طریق آن به دیگر نقاط کشور وارد شده و ارزآوری مناسبی نیز از این طریق صورت گرفت اما متأسفانه در مبادی ورودی مرز شلمچه وجهی بابت بیمه به صورت اجباری از گردشگران عراقی دریافت می‌شد که این روند سبب معضلاتی در جذب گردشگران شد.

موضوع اعتراض به محاسبه مالیات و جرایم مربوط به عملکرد سال های ۱۳۹۹ الی ۱۴۰۰ بازرگانان خرمشهر با ارز مصوب بودجه سال ۱۴۰۱ با این توضیح که براساس مصوبه هیئت محترم وزیران از ابتدای سال ۱۴۰۰ اخذ حقوق ورودی، عوارض و مالیات بر ارزش افزوده کالاهای وارداتی تا زمان تصویب سود بازرگانی براساس نرخ رسمی ۴۲۰۰۰ ریال محاسبه می گردد و دیگر بخشنامه های ابلاغی و مستفاد ماده ۱۵ و همچنین تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده و همچنین نامه شماره ۲۰۹/۱۵۱۴ مورخ ۱۴۰۱/۳/۳۰ معاونت درآمدهای مالیاتی سازمان امور مالیاتی کشور توسط دبیر محترم اتاق بازرگانی خرمشهر مطرح گردید و این در حالی است که امور مالیاتی شهرستان خرمشهر بر خلاف آنچه قانون گذار تصریح نموده است اقدام می نمایند، پس از استماع توضیحات آقای دکتر صفاریان معاونت محترم امور مالیاتی استان مقرر گردید ضمن توجه به آنچه اشاره رفته موضوع بررسی و نسبت به اصلاح روند محاسبه مالیات بر ارزش افزوده اقدام قانونی لازم بعمل آید.

اصلاح روند مالیاتی بازرگانان خرمشهر

ایشان افزود: پس از پیگیری های مکرر، سرانجام با ابلاغ سازمان صمت استان خوزستان، باستناد ماده ۱۵ و تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده، اداره امور مالیاتی و دارائی خرمشهر موظف به اصلاح روند محاسبه مالیات سال های ۹۹ و ۱۴۰۰ بازرگانان بر اساس ارز ترجیحی شد.

مالکیان گفت: اخذ مالیات در جهان به عنوان سیاستی ثابت در درآمدهای و تامین اعتبارات لازم دولت ها به باور مناسبی رسیده، اما نباید در شرایط فعلی کشور که نیاز به توسعه صادرات و ارزآوری است، با اتخاذ تدابیر غلط و نامتعارف، به بهانه های مالیات، روند بازرگانی را دچار خلل و توقف نمود. اعطای امتیازات خاص و ویژه به فعالان اقتصادی طبق موارد قانونی مصوب، باعث بهبود روند بازرگانی و توسعه مراودات تجاری شده و بازرگانان را به فعالیت هر چه بیشتر ترغیب میکند، این در حالی است که اتخاذ روند نادرست و ایجاد موانع در این مسیر نتیجه عکس داده و در نهایت کشور را متضرر مینماید.

وی در پایان بیان کرد: با توجه به لزوم تداوم حیات اقتصاد، با چرخش تجارت و بازرگانی؛ اصلاح این روند تاثیر بسزائی در عدم تحمیل ضرر و خسارت های هنگفت بر بازرگانان فعال در شرایط سخت اقتصادی فعلی خواهد داشت.

پس از پیگیری ها و نامه نگاری های متعدد اتاق بازرگانی خرمشهر، بالاخره مشکل مالیاتی بازرگانان خرمشهری رفع شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق خرمشهر؛ دبیر کل اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر اعلام کرد: در پی اعلام برخی از بازرگانان مبنی بر دریافت مالیات و ارزی افزوده کالاهای تجاری سال های ۹۹ و ۱۴۰۰ با نرخ ارز مصوب سال جاری، اتاق خرمشهر از طریق نشست ها و مکاتبات متعدد با وزرای و مدیران ارشد و نمایندگان مجلس موضوع را پیگیری نمود.

کامران مالکیان بیان نمود: موضوع از این قرار است که اداره دارائی خرمشهر بازرگانان را مجاب به پرداخت ۴ درصد از ارزش کل فاکتورهای اعلامی در سال های ۹۹ و ۱۴۰۰ به عنوان مالیات علی الحساب کرده بود. همین نشان از ارائه دفاتر و اظهارنامه ها توسط این فعالان اقتصادی داشت. اما داستان از اینجا شروع می شود که، در سال جاری وبه بهانه رد دفاتر بازرگانان آن هم بعد از دو سال، جرایم مالیاتی به صورت علی الرأس و با نرخ ارز روز (نرخ تسعیر ارز مصوب مجلس) محاسبه و جهت پرداخت به بازرگانان ابلاغ شده است. در حالی که اغلب تجارت صورت گرفته در آن سال ها بر اساس ارز ترجیحی (۴۲۰۰ تومانی) صورت پذیرفته بود.

اتاق خرمشهر موضوع کاهش هزینه های تجاری مرز شلمچه را پیگیر خواهد شد

وی با اشاره به اقداماتی که اتاق خرمشهر در زمینه حمایت از فعالیت های صادراتی انجام داده ، افزود: پیگیری معضلاتی چون عدم انتقال عملیات ترانشیپمنت به خاک عراق، اخذ ویزای متعدده برای بازرگانان، معضلات استقرار گارد گمرک، باراندازهای تجاری مرز شلمچه و برگزاری نشست های موثر رو در رو با بازرگانان عراقی تا حصول نتیجه از جمله اقدامات موثر اتاق خرمشهر در یک سال اخیر بود.

فیصلی همچنین در واکنش به اعتراض بازرگانان نسبت به اعلام نرخ جدید برای عملیات تخلیه و بارگیری در مرز شلمچه بیان نمود: اتاق خرمشهر این موضوع را تا حصول نتیجه مطلوب و منطقی پیگیری خواهد کرد.

لازم به ذکر است که تشکیل کارگروه بررسی تعرفه های تخلیه و بارگیری در شلمچه با حضور نمایندگان سازمان منطقه آزاد اروند، گمرک، اتاق بازرگانی خرمشهر، صادرکنندگان و شرکت های لجستیک مستقر در مرز شلمچه با پیگیری اتاق مصوب شد که جلسات تخصصی بررسی این تعرفه ها نیز در راستای کاهش هر چه بیشتر عملیات صادرات کالاهای داخلی از این مرز برگزار گردید.

هانی فیصلی: تمامی ابزار و راهکارهای اتاق جهت همراهی با فعالان اقتصادی مرز شلمچه در جهت کاهش هزینه های تجاری ارسال کالا از طریق این گذرگاه به کار بسته خواهد شد.

به گزارش روابط عمومی اتاق خرمشهر؛ نشست هم اندیشی فعالان اقتصادی حوزه ی صادرات در مرز شلمچه با رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر برگزار گردید.

هانی فیصلی در این نشست ضمن شنیدن صحبت های نمایندگان بازرگانان و فعالان اقتصادی مرز شلمچه بیان کرد: مرز شلمچه به عنوان یکی از اصلی ترین دروازه های تجاری کشور، با زیر ساخت های مناسب باید فعالیتی تجاری گسترده تری داشته باشد که این امر با تعامل وهمکاری دستگاه ها و بخش خصوصی باید با رفع موانع داخلی و خارجی میسر گردد تا عواید و منافع این امر مهم به شهروندان عزیز برسد.

ایشان بیان کرد: تمامی ابزار و راهکارهای اتاق جهت همراهی با فعالان اقتصادی مرز شلمچه در جهت کاهش هزینه های تجاری ارسال کالا از طریق این گذرگاه به کار بسته خواهد شد.

گزارش تصویری برخی از نشست های سه ماهه اخیر اتاق خرمشهر

در نشست با مدیران فروشگاه اتکا؛ سرمایه گذاری در نقطه صفر مرزی شلمچه بررسی شد

نائب رئیس، خزانه دار و دبیر کل اتاق خرمشهر در نشستی با معاونان اقتصادی و سرمایه گذاری فروشگاه های زنجیره ای اتکا، راه های سرمایه گذاری در منطقه را بررسی کردند.

به گزارش روابط عمومی اتاق خرمشهر؛ نائب رئیس اتاق خرمشهر در تبیین این نشست بیان نمود؛ این نشست در وهله نخست، به منظور بررسی نحوه سرمایه گذاری جهت احداث فروشگاه بزرگ در نقطه صفر مرزی برای گردشگران عراقی برگزار گردید.

مرتضی جزایری تشریح کرد: بازدید از زیرساخت ها و امکانات مرز شلمچه و بررسی میدانی میزان اثرگذاری این اقدام از برنامه های نشست با مدیران فروشگاه های اتکا بود.

ایشان تصریح نمود: با توجه به امکان ورود آزاد گردشگران عراقی به منطقه آزاد اروند بدون نیاز به اخذ رواید از یک سو و همچنین سهولت و رغبت فراوان این گردشگران در ورود به این منطقه و خرید از آن، راه اندازی فروشگاه های معتبر و تخصصی در نقاط مرزی و همچنین شهرستان خرمشهر، ضمن تسهیل خرید گردشگران عراقی، رغبت به حضور ایشان در این منطقه را بیشتر کرده و در نتیجه میزان فروش محصولات داخلی به صورت خرد و سودآوری و اشتغال شهروندان را افزایش دهد.

افزایش رایزنان بازرگانی ضروری است

فیصلی با بیان اینکه اخیرا دیدار خوبی با معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه داشتیم، توضیح داد: «حسین امیر عبداللهیان» وزیر امور خارجه توسط «سیدمحمد مولوی» نماینده مردم آبادان در مجلس شورای اسلامی به این منطقه دعوت شده است و چنانچه اتاق بازرگانی خرمشهر به این جلسه مهم دعوت شود موضوع راه‌اندازی نمایندگی وزارت امور خارجه و همچنین راه‌اندازی کنسولگری عراق را در منطقه آزاد اروند با جدیت پیگیری می‌کند.

وی تاکید کرد: انتظار می‌رود تعداد رایزنان بازرگانی ایران در کشور عراق و همچنین کشورهای حوزه خلیج فارس بیشتر شود تا حضور جدی در بازارهای این کشورها و واقع افزایش صادرات داشته باشیم.

ایشان تصریح کرد: نقش بازرگانان در روند بازاریابی، تسهیل روند تجاری، توسعه ی دیپلماسی اقتصادی و بهبود فضای مبادلات تجاری بسیار موثر است و دولت باید با افزایش تعداد رایزنان بازرگانی در کشورهای هدف، راهکار، نقشه راه، اختیارات و روند مناسب را در اختیار ایشان بگذارد تا روز به روز با فعالیت این مردان دیپلماسی روند تجاری کشور نیز پهناتر شود.

فیصلی، رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر گفت: وزیر امور خارجه اقدامات لازم را برای افزایش صادرات از منطقه آزاد اروند انجام دهد.

هانی فیصلی در گفتگو با خبرنگار بازار اظهار کرد: اتاق بازرگانی خرمشهر به صورت مستمر به دنبال رفع مشکلات صادرات است و یکی از اهم موضوعاتی که در جمع‌بندی‌ها به آن رسیدیم، لزوم راه‌اندازی کنسولگری عراق در منطقه آزاد اروند است.

وی تاکید کرد: در گذشته کنسولگری عراق در این منطقه وجود داشته است زیرا با وجود بنادر شهرهای آبادان و خرمشهر و همچنین صنایع موجود، این منطقه ساختاری اقتصادی دارد و باید وزیر امور خارجه اقدامات لازم را برای افزایش صادرات از منطقه آزاد اروند انجام دهد.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر عنوان کرد: به طور حتم برای افزایش صادرات منطقه آزاد اروند به کشور عراق و همچنین پیگیری‌های موجود ضرورت دارد طرف عراقی یک کنسولگری در این منطقه داشته باشد.

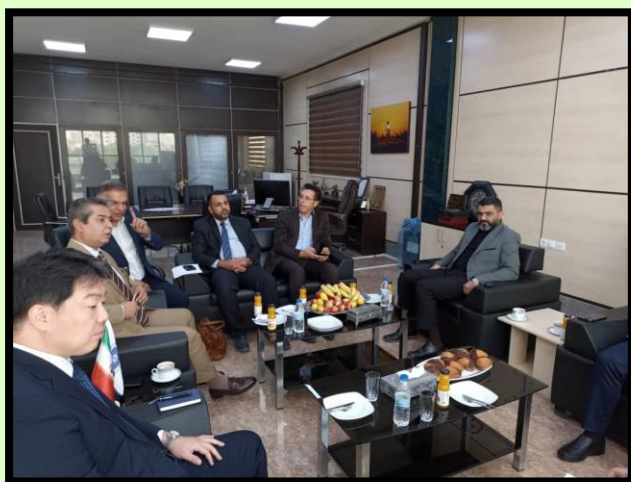
نشست با سرمایه گذاران خارجی جهت توسعه صنایع نفت در اروند

منطقه آزاد اروند به واسطه ظرفیت های اقتصادی متنوع و مختلف؛ توانائی جذب سرمایه های بین الملل را دارد.

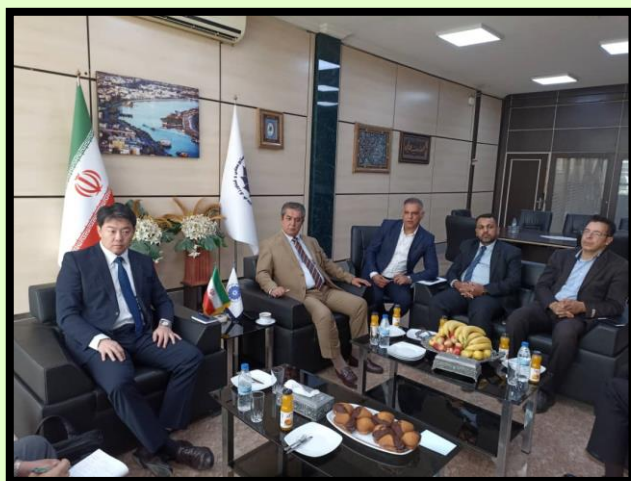
به گزارش روابط عمومی اتاق خرمشهر؛ چند سرمایه گذار چینی به نمایندگی از یک شرکت معتبر جهانی، با حضور در اتاق خرمشهر، راه های سرمایه گذاری در صنعت نفت منطقه را بررسی کردند.

کامران مالکیان، دبیر کل اتاق خرمشهر ضمن اعلام خیر فوق بیان نمود: اتاق خرمشهر بر پایه ی بخشی از وظایف ذاتی خویش جذب و راهنمایی سرمایه گذاران خارجی جهت توسعه سرمایه گذاری بین المللی در کشور را در دستور کار خود قرار داده است.

وی افزود: در همین راستا، سرمایه گذارانی برای بررسی و مطالعه پروژه های نفتی منطقه وارد خرمشهر شده و در نشست با رئیس اتاق خرمشهر شرایط و ظرفیت های تولید محصولات نفتی را جویا شدند.

ایشان تاکید کرد: با بازدیدهای مشترک این هیئت سرمایه گذاری از برخی نقاط در منطقه، امکان توسعه همکاری و ورود سرمایه جهت احداث صنایع بررسی شد و در نظر گرفته شد طی آینده ای نزدیک مطالعه، طراحی و امکان بهره برداری این طرح توسط شرکت خارجی بررسی شود.

مالکیان تاکید کرد: منطقه آزاد اروند به واسطه ظرفیت های اقتصادی متنوع و مختلف؛ توانائی جذب سرمایه های بین الملل را دارد که تا کنون به دلایل مختلفی چون عدم معرفی مناسب و گسترده ی ظرفیت های منطقه، به شکل گسترده ای موفق به جذب سرمایه گذاران نشده است که لازم اسن با برنامه ریزی و وفاق دستگاه های مختلف، راهکارهای رسیدن به این هدف تعیین و برنامه های اصولی تدوین گردد.

راه اندازی پرواز دبی - آبادان در آینده ای نزدیک

برشمرد و گفت: با توجه به امکان آزاد ورود گردشگران عراقی به منطقه آزاد اروند و همچنین به صرفه تر بودن سفرهای این گردشگران به کشورهای هدف به وسیله پروازهای ایرانی، بی شک برقراری پروازهای بین المللی علاوه بر جذب گردشگر، توجیه های مالی و اقتصادی دیگری را در پی خواهد داشت.

ایشان ادامه داد: اخذ امتیازات حذف عوارض پلکانی خروج کشور و تعیین نرخ ثابت معادل ۵۰ درصد نرخ اولیه کشور، یکی از مهم ترین مصوباتی بود که با پیشنهاد و پیگیری اتاق، توسط سازمان منطقه آزاد اروند ابلاغ شد، اما متأسفانه تا کنون و به دلیل واریز وجوه عوارض خروج از کشور منطقه آزاد اروند به حساب خزانه داری کل کشور به مرحله اجرا نرسیده است.

نائب رئیس اتاق خرمشهر تاکید کرد: اجرای این مصوبه می تواند بخش عمده ای از گردشگران استان خوزستان و حتی استان های همجوار را راغب به سفر به وسیله پرواز های خارجی منطقه آزاد اروند نماید.

ایشان در پایان تاکید کرد: تکمیل زیرساخت ها و رفع نواقص موجود در فرودگاه بین المللی نیز عاملی دیگر در راه اندازی پروازهای بین المللی است که می طلبد مدیران محلی و استانی با همتی بزرگ و تعامل با بخش خصوصی ضمن رفع این کمبودها و معضلات، امکان و بستر توسعه پروازهای بین المللی را با هدف توسعه گردشگری منطقه به کار بگیرند.

خرمشهر- موسوی، نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر از برقراری پرواز آبادان-دبی طی روزهای آینده خبر داد.

سید مصطفی موسوی در گفتگو با خبرنگار بازار ضمن اعلام این خبر اظهار اظهار کرد: یکی از درخواست های فعالان اقتصادی و گردشگری برقراری پرواز آبادان-دبی بود.

وی افزود: پیگیری های زیادی برای پرواز آبادان-دبی انجام دادیم و مقرر شد این پرواز با یک ایرلاین ایرانی طی آینده ای نزدیک انجام شود.

نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر تاکید کرد: به طور حتم خط پروازی آبادان-دبی سبب ارتقای صنعت توریسم و توسعه اقتصاد منطقه می شود.

موسوی تاکید کرد: راه اندازی خطوط هوایی مختلف از مقصد فرودگاه بین المللی آبادان از و سال پیش به طور جدی تر در دستور کار اتاق بازرگانی خرمشهر قرار گرفت و در این راستا ضمن رایزنی با سرمایه گذاران متعدد، نشست های متوالی نیز با مدیران و مسئولان منطقه نیز برگزار گردید.

وی مطالعه و پیگیری پروازهای آبادان به استانبول، دمشق، گرجستان و ارمنستان را از اهداف دیگر اتاق

اتاق بازرگانی خرمشهر در سال ۱۳۱۱ شمسی، به عنوان سومین اتاق کشور راه اندازی شد و از دیرباز به عنوان محل تلاقی تجار بزرگ داخلی و خارجی و همچنین هماهنگ کننده روابط بخش خصوصی بوده و می باشد. همجواری با بازارهای کشورهای همسایه مانند عراق و کویت و وجود ظرفیت های عظیم تجاری در مرز بین المللی شلمچه و بندر تجاری، خرمشهر را به عنوان قطب ارتباطات تجاری بین بازرگانان داخل و خارج معرفی نموده است. خرمشهر به واسطه بندر تجاری مدرن و راه های ترانزیتی متنوع، از دیر باز خاستگاه تجاری خلیج فارس بوده، از این رو بازرگانان بزرگ و شهیر کشور همواره جهت فعالیت تجاری به عضویت اتاق بازرگانی خرمشهر در می آمدند.

با وجود پتانسیل های بسیار مناسب در منطقه آزار ارونند و قابلیت های فراوان از همه سرمایه گذاران داخلی و خارجی جهت حضور در این منطقه و استفاده بهینه اقتصادی دعوت به عمل می آید.

اتاق بازرگانی به عنوان نماینده بخش خصوصی در شهری که برگ اول زرین بیعه و جنگ را به نام خود رقم زده قصد راه اندازی قطب صادرات از این شهرستان در نقطه صفر مرزی شلمچه دارد.

لغو کارت عضویت اتاق بازرگانی شما می توانید با مراجعه به سایت رسمی اتاق به آدرس **khccima.ir** به صورت اینترنتی برای عضویت اقدام کنید که برای ضروری است و سپس فایل به فیلد باید کادر ها را تکمیل و مدارک را پیوست کنید.

توصیه می نمایم به جهت انجام هرچه سریعتر و دقیقتر اقدامات و فرآیند تهیه مدارک و صدور کارت عضویت در اتاق بازرگانی، ضمن تماس با واحد عضویت اتاق از تهارب کارشناسان خبره ما بهره مند شوید.

Tel: +986153560244 - 57

Fax: +986153560258

09167041090

تلفن مستقیم

09168741060

کارشناسان عضویت

Khorranshahr, Koutesheikh Alley , Bayandor Blvd

خرمشهر - کوتشیک - بلوار ساحلی بایندر - نرسیده به پل آزادی

Khorramshahr's Chamber of Commerce

Khorramshahr's Chamber of Commerce was established by the Ministry of Commerce in the October 9, 1926. Its laws were enforced in 1930. It indicates massive commercial activities in that period of time.

The first article of the law of Chamber of Commerce indicates that it is established in important commercial centers according to

of central government and as the result of attempts made by a group of traders, the new law of 'establishing chambers of commerce' was ratified, and two trade associations become the members of trade unions. After the establishment of Tehran's Chamber of Commerce, a number of new chambers of commerce were established in large cities of the country.

the regional demands and a proposal made by the National Economy Ministry and also the ratification of the government. However, because of growing intervention of the government in commercial activities at that time and the monopolization of foreign trade by the government, chambers of commerce were suspended. As a result of pressure by traders, the government allowed chambers of commerce to continue their activities in 1936. However, these activities were limited to 16 chambers. One of these chambers was Khorramshahr's Chamber of Commerce that continued its activities along with chambers of Tabriz and Tehran.

After September 1941 and the weakening of central government and as the result of

Khorramshahr's Chamber of Commerce was established by the attempts made by a number of traders in 1932.

In 1966 the name of Khorramshahr's Chamber of Commerce was changed into Chamber Of Commerce, Industry, and Mines of Khorramshahr. The geographical location of Khorramshahr, which is located beside Karoon and Arvand, and the abundance of water in Arvand canal has prepared the ground for a huge amount of exporting and importing activities in the most important port of the country. Consequently, the Chamber of Khorramshahr became one of the most important chambers of commerce in the country.

As the imposed war started, many buildings in the city were damaged, including the building of Chamber of Commerce which overlooked Karoon River. After heavy destructions in the city, the chamber of the city was transferred to Tehran and then to Ahwaz.

After the imposed war, in 1992, the chamber of Khorramshahr was transferred to the city itself. It resumed its activities in a rented building.

In 1997, the chamber was transferred to a new building that overlooked Karoon River. At the present time, the Chamber of Commerce, Industry, and Mines of Khorramshahr is conducting its activities in a building with an area of 2100 square meters in Khorramshahr's littoral boulevard.

The main goal of this chamber, as the representative of private sector, is to conduct its activities under the regulations of the country. It always tries to prevent any waste of time and to reduce the costs throughout the bureaucratic processes. Its aim is to develop its activities and to facilitate the conditions for the chamber's members and the society of traders.

By granting membership or issuing commercial cards, members of the chamber receive the following services:

1. Counseling services in international trade and custom affairs
2. Offering counseling services in bureaucratic issues and various trading activities
3. Offering counseling services and providing the members with information regarding organizations and trading departments such as Department of Tax

Affairs, Social Security Organization, and Arvand Free Zone Organization.

4. Creating connection with foreign traders through periodic meetings with trading delegations and those who are involved in commercial chambers across the country, common chambers, and neighboring chambers in order to create opportunities and to prepare the ground for trade and exchange in special fields

5. Counseling and offering services in issuing visa and providing information by the international affairs section of the chamber

6. Issuing certificate of origin and signature certificate as well as certifying trading contracts

7. Cooperation and offering services in order to prepare the ground for members to participate in national and international exhibitions and also offering information about the activities of the members in this area

8. Active participation in the meetings and solving any dispute among the members through legal and governmental channels

9. Legal counseling services

10. Offering judging services in order to resolve differences among traders and members

11. Providing information regarding new publications and regulations and other news that are useful for chambers and trading society

12. Continuous examination of the ways that services are offered and trying to find the most efficient ways of offering services

13. Holding seminars and specialized workshops, particularly in those areas which are necessary for increasing the level of knowledge among traders

14. Offering continuous services

Khorramshahr

**Jewel in
Iran's trade**

www.KHCCIMA.ir

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرمشهر
KHORRAMSHAHR CHAMBER OF COMMERCE INDUSTRIES & AGRICULTURAL
KINIS

Tel: +986153560244 - 57

Fax: +986153534258

Khorramshahr, Koutesheikh Alley , Bayandor Blvd

خرمشهر - کوتشیک - بلوار ساحلی بایندر - نرسیده به پل آزادی

کد پستی: ۶۴۱۹۷۶۳۱۵۴

Insta ID: @khccima_official , Social media ID: @khccima , Email: Info@khccima.ir